

Lasva järvemuusika 20. aastapäevaks sündis uus publikurekord

Kakskümmend aastat ilusaid hetki Lasva järvemuusikal sai taasiseseisvumispäeva eel, 19. augustil jätku veel ilusama ja võimsama juubelipeoga. Lasva kogukonna inimesed on 20 aastat sündmusesse üheskoos panustanud, pakkudes kogukonnale ja külalistele kauneid elamusi nii vaatamiseks kui kuulamiseks.

Tänavune Lasva järvemuusika oli osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmist ja toimus sel aastal festivalina. Erinevad tegevused algasid öhtupoolikul. Pisikestele festivaliküllastajatele pakkusid lõbusaid hetki rong „Taevaskoja Peetrike“, mis sõitis kuni öhtuse kontserdini Lasva külas ja oli kogu päeva jooksul väga populaarne. Lustida sai ka batuutidel ja maagiliste seebimul-lidega. Elevusttekitavaid tegevusi pakkusid lastealal Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse noorsootöötajad Birgit Masing ja Jane Visla ning Pisila puidupesa tegevuslaudad. Ka Võru valla kultuur ratastel buss oli sel korral keskendunud noorsootööle.

Lasva rahvamaja oli samuti huvilistest tulvil. Põnevaid liivatöö ja herbaariumitaimedest järvehoidjate meisterdamise töötubasid, Asta Tammsalu käsitöönäitust ja õnneloo korraldas seal Lasva käsitööselts. Maitsvaid hõrgutisi pakkus Ojaveere kodukohvik ning saali ekraanilt sai meenutuseks 20 aasta jooksul jäädvustatud video- ja fotomaterjaliga tutvuda. Üle pika aja oli Lasva veetorn-galerii ukse taga järjekord neist, kes torni soovisid külastada ja nii mõnigi jõudis sinna esimest korda.

Päevasel kontserdil esinesid Võru maakonna laulukonkursi „Laulukarussell“ laululapsed Marten Kaaver, Freya Ait, Simo Leelans, Villem Sikk, Berta Elyse Palk ja Emili Taaber. Võimsad etteasted tegid Osula kooli bänd Valuvelg, Vastseliina muusikakooli noortebänd JARKS ning Parksepa keskkooli noorteesambel Kroks. Viimane esinemine tõi öhtuseks kontserdikaks päikesegi lõpuks pilve tagant välja. Lapsi ja noori juhendasid Annika Pilvistu, Kirsika Kuusik, Kaari Kattai, Jane Reiljan-Prätz, Maire Nirk, Signe Rõõmus, Kairit Thealane, Ermo Talvik ja Endla Kersman.

Hingematva kontserdiga muutsid sumeda suveõhtu meeldejäävaks ning lisasid taasise-

seisvumise päeva eel rahvuslikkust peaesinejad Gerli Padar ja Alen Veziko. Esinejatele lisaks korraldas imelist visuaalset valgusetendust vesiekraanil Caspar Lootsmann Eesti Valgus Agentuurist. Lasva järve ääre pani kõlama ja särama Helimix, kes lisas festivalialale erinevaid valguslahendusi. Eriline tänu kuulub siinkohal ka Anti Kaaristole, kes koos oma meeskonnaga on võtnud südameasjaks, et hoida Lasva järve äär imekaunina.

Öhtuse kontsert-vaatemängu eel andsid Võru vallavanem Kalmer Puusepp ja Võru vallavolikogu esimees Georg Ruuda üle tänukirjad neile, kes on andnud oma panuse Lasva järvemuusika toimimisse:

- Silja Vijar – Lasva järvemuusika idee autor ja peakorraldaja esimesed 15 aastat;
- Silja mõtte toetajad ja ideedega kaasa aitajad: Uno Kokk, Jüri Nassar, Juris Juhansoo;
- Sirje Kuuseorg – Lasva järvemuusika toimikonna liige Lasva valla ajal, vastutav tegija alates 2020. aastast;
- toimikonna liikmed esimesest järvemuusikast tänaseni: Ülo Täht ja Anti Kaaristo;
- toimikonna liikmed Lasva valla ajal: Jaan Rüüberg, Rain Oha, Kalmer Helde, Heinar Täht, Raido Rüüberg, Argo Ivask, Mart Kallaste ja Üllar Täht;
- toimikonna liikmed alates Võru valla ajast: Rainer Jõõger, Üllar Ojaveer;
- toimikonna liikmed: Pille Täht, Maarika Helde, Ain Annus, Margus Muts;
- Ain Kookmaa – rekvisiitide laenamine järvemuusika toimimiseks;
- Ülla Torop – tehniline tugi (15 aastat oli ainult tema majapidamisest elekter järvemuusikaks, lisaks 4 aastat osaliselt elekter tema majast);
- Airi Pütsep – esineja Lasva järvemuusika esimestel aastatel;
- Jane Reiljan – muusikaline tugi Lasva järvemuusikal;
- varasemate aastate jooksul abi osutamine küünalde järvele panemisel: Aimar Parv, Angela Järvpõld ja Tea Kallaste;
- Birgit Pettai – turundus- ja kommunikatsioonitegevused Lasva järvemuusika-festivalil 2024. aastal.

„20 aastat on Lasva kogukonna inimesed näinud vaeva selleks, et see sündmus saaks korduda taas ja taas. Täna kõiki neid, kes on

Lasva järvemuusika-festivali öhtune kontsert. Fotod: Jassu Hertsmann

Lasva järvemuusika-festival on saanud toimuda 20 aastat just tänu neile inimestele.

suutnud hoida järjepidevust selle ürituse korraldamisel ja soovin, et Lasva järvemuusika-festival kestaks veel aastaid,” ütles Võru vallavanem Kalmer Puusepp Lasva järvemuusika-festivali tervituskönes.

„Kui üks üritus on kestnud 20 aastat, siis see näitab, et ürituse kontseptsioon ja teostus on olnud head,” sõnas Võru vallavolikogu esimees Georg Ruuda Lasva järvemuusika avamisel. Sama täheldas ka Gerli Padar öhtust kontserti alustades.

„Lasva järvemuusika juubelisündmusega on latt kõrgele tõstetud ja publiku ootused järgmise aasta järvemuusikaks on kindlasti suured. Loodame juubelijärgset järvemuusikat tagasihoidlikumalt korraldades

mitte pettumust valmistada,” sõnas tänavuse Lasva järvemuusika-festivali koordinaator Maarika Rosenberg.

Lasva järvemuusika-festivali korraldas Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus koostöös Võru vallaga. Päeva juhtis Triinu Tõnison ja öhtut Maarika Rosenberg. Sündmust toetasid Võru vald, Sihtasutus Tartu 2024 ja Eesti Kultuurkapital. Sündmuse tehnilist tuge pakkusid Üllar Ojaveer, Ragnar Ojaveer, Margus Muts, Ülo Täht, Üllar Täht, Anti Kaaristo ning Rainer Jõõger. Võru vald ja Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus tänavad kõiki, kes andsid oma panuse tänavuse festivali kordaminekuks või pakkusid oma tegevuse ja esinemistega ilusaid hetki! Eriline tänu Lasva jär-

vemuusika-festivali publikule, kes tegi sündmuse eriti meeldejäävaks – sündis uus Lasva järvemuusika publikurekord. Aitäh – teid oli tõesti palju! Hea meel oli näha neid rahulolevaid ja elevil nägusid meie pakutud tegevuste juures. Oleme tänulikud antud tagasiside ning võrratu video- ja fotomaterjali eest, mida meiega on jagatud. Kui soovite veel oma fotosid või videoid ajaloo talletamiseks jagada, siis palume need saata e-posti aadressile kultuurnoorkeskus@edu.voruvall.ee

Kohtumiseni järgmistel Võru valla sündmustel!

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Võru vallavolikogu augustikuu istungilt

Võru vallavolikogu 21. augusti istung toimus Võru vallamajas.

Volikogu istungil otsustati:

- kiita heaks Võru maakonna arengustrateegia 2035+ MATA programmi toetusvahendite kasutamise tegevuskava 2024-2027;
- seada Koloreino külas valla omandis olevale Parkla katastriüksusele isiklik kasutusõigus Kütioru puhkekeskuse OÜ kasuks;
- volitada Võru vallavalitsust

seadma isiklike kasutusõigusi Navi terviseraja ehitamiseks;

- mitte nõustuda OÜ VENTURO Halla liivakarjääri ja Green Capital OÜ Rāpo II liivakarjääri keskkonnanaloo taotlustega;
- muuta Vastseliina Vallavolikogu 28.11.2012 määrust nr 22 „Vastseliina valla kohalike maanteede ja avalikult kasutatavate teede nimekirja kinnitamine”
- kooskõlastada AS Võru Vesi ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni 2025-2029 investeringute kava;
- kinnitada Vagula külas valla

omandis olevale Lauda maaüksusele hoonestusõiguse seadmiseks korraldatud eelläbirääkimistega pakkumise võitjaks Astrantia OÜ ja sõlmida võitjaga hoonestusõiguse seadmise leping;

- lubada teostada hanked ja sõlmida hankelepingud Võru-Kääpa kergliiklustee ja valgustuse ning Vagula järve slipi ehitustööde, valla territooriumile jääva Või-Võru kergliiklustee, valgustuse ja sõidutee ning Parksepa kooli staadioni rekonstrueerimistööde ja Väimela Tervisekeskuse

hoone ligipääsetavusenoete täitmiseks vajalike tööde teostamiseks. Samuti anti nõusolek eelpool nimetatud ehitustööde omanikujärelevalve teenuse hankelepingute sõlmimiseks;

- määrata Võru valla 2024. aasta ja 2025. aasta konsolideeritud majandusaasta aruannete auditeerijaks Audest Audiitoriteenuste OÜ.

poolaastal;

- toimus Võru valla eelarvestrateegia 2024-2028 esimene lugemine.

Lisainfo:

Kaja Kiilo

vallasekretär

5787 5848

VÕRU VALD

Volikogu istungil:

- anti ülevaade Võru valla 2024. aasta eelarve täitmisest esimesel

Võru vallavalitsuse augustikuu istungitelt

Võru vallavalitsusel toimus augustikuus kolm istungit.

6. augustil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- otsustati anda ehitusluba Tsolgo külas Pikkjärve maaüksusele tiigi rajamiseks;
- nõustuti isikliku kasutusõiguse seadmisega Võru valla omandis olevatele Kasaritsa ja Puiga külas asuvatele Saekaatri-libise tee, Kasaritsa ja Järve tn 3 katastriüksustele Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada isiklik kasutusõigus Võru valla kasuks Vastseliina alevikus 25165 Vastseliina-Kirikumäe tee katastriüksusele Koidu tänava valgustuse rajamiseks;
- otsustati seada tähtajatu sundvaldus Meegomäe külas Kastani katastriüksusele ja Juba külas Männi ja Oja katastriüksustele AS-i Võru Vesi kasuks;
- nõustuti Juba külas Mäe katastriüksusele AS-i Võru Vesi kasuks seatud sundvalduse ala piiri muutmiselega;
- nõustuti Kerepääle külas Palomäe ja Oja ning Loosi külas Kobi-Ado, Kersnametsa ja Aadumetsa katastriüksuse piiride muutmise ning määrati moodustatud katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- nõustuti Hannuste külas Virosaare, Majala külas Kūparsepa, Tsolgo külas Rumme, Kurenurme külas Rehetare, Hānike külas Leoki, Viitka külas Puustuse, Vagula külas Kusta ja Orava külas asuva Solda tee 25 katastriüksuste jagamisega ning määrati uutele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- kinnitati vallale kuuluva Lapi külas Porri kinnisasja võõrandamise enampakkumise parimaks pakkumiseks 5249 eurot ja otsustati kinnistu võõrandada;
- otsustati võtta peremehe ehitistena arvele Vastseliina alevikus Tootmise tn 7 garaažiboks;
- otsustati kiita heaks hajaasustuse programmi 2023. aasta toetuse kasutamise aruanne;
- otsustati sõlmida hankeleping Võru valla hoonetele elektrigeneraatori ühenduste ehitamiseks maksumusega 24 839,20 eurot

(koos käibemaksuga);

- kinnitati Võru valla arengukava koostamise töörühma koosseis;
- suurendati 2024/2025 õppeaastal laste arvu Puiga Lasteaed Siilike rühmades;
- otsustati Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse töötajate koosseisu luua spordikoordinaatori töökoht projekti kestvuse ajaks 01.09.2024 kuni 31.08.2026;
- kinnitati raamatupidaja-kassapidaja asendaja ja vanemraamatupidaja avaliku konkursi võitjad;
- otsustati lubada vallavanem puhkusele 28. kuni 30. oktoobrini 2024 ja 6. kuni 22. jaanuarini 2025;

13. augustil toimunud era-korralisel Võru vallavalitsuse istungil:

- kooskõlastati Parksepa Keskkooli töötajate koosseis alates 1. september 2024;
- otsustati välja kuulutada avalik konkurss dokumendihalduse spetsialisti asendaja ametikoha täitmiseks.

21. augustil toimunud Võru vallavalitsuse istungil:

- otsustati anda projekteerimistingimused Palometsa külas Sõstra, Puusepa külas Poodi maaüksustele elamute ja Vana-Vastseliina külas Halli katastriüksusel asuva viihalli laiendamise ehitusprojekti koostamiseks;
- otsustati anda ehitusload Kääpa külas Lauulava tee 15, Kooli tee 19, Võrumõisa külas Pihlapuu maaüksustele elamute püstitamiseks, Pikasilla külas Rajaleidja maaüksusele 15 kW päikeseelektrijaama ning Võrumõisa külas Tooma maaüksusele puurkaevu rajamiseks;
- otsustati anda kasutusload Juba külas Jubana maaüksusele püstitatud üksikelamule, Osula külas Osula kool maaüksusele rajatud puhkealale, Väimela alevikus Matussaare tee 5 rajatud mänguväljakule;
- otsustati seada Puiga külas Järve tn 1 katastriüksusele sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks;
- otsustati seada Juba külas Jubaga, Kirumpää külas Kaitsevali tee

5, Vallutuse tee 17, Vibu tee 13, Piiskopi tee 7, Ordu tee 6, Ordu tee 8 katastriüksustele sundvaldus AS-i Võru Vesi kasuks;

- otsustati seada Kirumpää külas Kirumpää tee 4 katastriüksusele sundvaldus Võru valla kasuks Kirumpää tee tänavavalgustuse rajamiseks;
- määrati Rauskapalu külas Kikka katastriüksuse uueks lähiaadressiks Tikka;
- nõustuti Tagakülas Jaaska ja Mäe-Rebo katastriüksuste jagamisega ning määrati moodustatavatele katastriüksustele nimesid ja maa sihtotstarbed;
- kiideti heaks hajaasustuse programmi 2024. a toetuse kasutamise aruanne ja pikendati programmi 2023. aasta toetuse kasutamise aruande esitamise tähtaega;
- otsustati toetada projektide „Kanariku järve avaliku ujumiskoha ohtliku purde asendamine” ja “Oravamäe VK ujumissilla rekonstrueerimine” elluviimist;
- muudeti Vastseliina lasteaia põhimäärust;
- määrati erakorralist ja laagris osalemise toetust;
- kinnitati Lasva haruraamatukogu ja Otsa teeninduspunkti teavikute kustutusakt;
- kehtestati 2025. a eelarve koostamise ajakava, tingimused ja vormid;
- kinnitati Vastseliina muusikakooli direktori avaliku konkursi tulemused ja tunnustati luhtunuks avalik konkurss IT-spetsialisti leidmiseks.

Koostas:
Helle Kauts
kantseleispetsialist

Lisainfo:
Kaja Kiilo
vallasekretär
5787 584

Tule anna oma eterniidijätmed tasuta ära

Oktoobris toimub ohtlikku asbesti sisaldava eterniidi tasuta vastuvõtt Võru valla elanikelt. Eterniidijätmeid võetakse vastu sel korral Orava külas, Vastseliina alevikus ja Umbsaare ümberlaadimisjaamas. Tasuta eterniidijätmete üleandmise võimaluse saavad vaid registreeritud ajalise pingerivi põhjal kuni 150 tonni täitumiseni. Maksimaalne kogus registreerimisel on 1500 kilogrammi majapidamise kohta.

Palume kõikidel registreerujatel oma üleantav kogus võimalikult täpselt välja tuua, et vastuvõtmise korraldamine sujuks kiiremini ja vajalike konteinerite arvuga. Juhime tähelepanu, et eterniidijätmete kohale toomine ja laadimine konteinerisse on üleandja kohustus.

Eterniidijätmete üleandmise registreerimine toimub järgnevatel kuupäevadel:

- 24. septembril 2024 kella 12st kuni 25. septembri 2024 kella 12ni Võru valla kodulehel;
- 26. septembril 2024 kella 13.00-16.00 telefonil 504 9458;
- 26. septembril 2024 kell 17.00- 27. september 2024 kella 23.59ni on Võru valla kodulehelt võimalik

alla laadida registreerimisvorm, mida saab registreerumiseks saata kuni 30. septembrini e-posti aadressile Lembit.Karolin@voruvald.ee.

Registreerimisel tuleb märkida:

- nimi ja kontaktandmed;
- millises vastuvõtukohas soovite eterniidi üle anda;
- eterniidi kogus (maksimaalselt 1500 kilogrammi).

Palume kõigil hoolikalt tutvuda jätmete vastuvõtu tingimustega ja arvestada, et registreerida saavad ainult Võru valla elanikud.

Eterniidijätmete üleandmine

Pärast registreerujate pingerivi koostamist teavitab vallavalitsus tulemustest kõiki registreerujaid ja üleandmise võimaluse saajatele edastatakse ka eterniidijätmete üleandmise aeg ja koht.

Lembit Karolin
keskkonnaspetsialist
504 9458

Pilt on illustreeriv.

Vallavalitsuses asusid tööle raamatupidaja-kassapidaja ja uus vanemraamatupidaja

Kuendast augustist alustas Võru vallavalitsuses tööd **raamatupidaja-kassapidaja asendaja Pille Kuningas**.

Pille on juba 25 aastat Võru valla elanik ning elab kaunis Puiga külas. Vabal ajal meeldib talle (töö) mõtetest eemale saada looduses viibides ja ristsõnade lahendamisega silmaringi avardades.

Ta on lõpetanud EPA (Eesti Põllumajanduse Akadeemia) põllumajandusliku raamatupidamise erialal ning töötanud 36 aastat raamatupidajana: 7 aastat põllumajanduses, 27 aastat transpordiettevõttes ja 2 aastat tootmisettevõttes.

“Võru vald on minu koduvald, seega on hea meel panustada raamatupidaja-kassapidajana valda, mis on niivõrd ilus,” rääkis Pille. Väljakutseid uus töötaja ei oota,

kuid sõnas, et töö tahab tegemist. Pille Kuningaga saab edaspidi kontakteeruda telefonil 735 5060 või aadressil pille.kuningas@voruvald.ee

21. augustist on Võru vallavalitsuses tööl uus **vanemraamatupidaja Kristina Karpova**.

Kristina on Võru vallas elanud umbes 10 aastat, kuid enne seda viis haridustee ta Tartusse. “Olen lõpetanud Tartu Rakendusliku Kolledži (endine Tartu Kutsehariduskeskus) majandusarvestuse (raamatupidamise) eriala ning seejärel omandasin rakenduskõrghariduse Eesti Ettevõtluskõrgkoolis Mainor ärijuhtimise erialal (spetsialiseerumisega majandusarvestusele ja finantsjuhtimisele),” rääkis äsja alustanud vanemraamatupidaja.

“Olen raamatupidajana töötanud erinevates ettevõtetes ligi 10 aastat,

kuid vabal ajal meeldib mulle aega veeta värskes õhus matkates ja looduses jalutades. Olen ka suur loovuse ja käsitöö austaja – naudin, kui saan oma kätega midagi luua, olgu see kunst, meisterdamine või mõni muu käsitööprojekt,” kirjeldas end Kristina.

Vanemraamatupidajana Võru vallavalitsuses töötamine annab Kristina sõnul võimaluse omandada uusi kogemusi ja teadmisi, ühtlasi kaasa aidata koduvalla tegemistes.

Kristina Karpovaga saab edaspidi kontakteeruda telefonil 782 2712 või aadressil kristina.karpova@voruvald.ee

Soovime uutele töötajatele energiat, rahulikkust meelt ja toredaid hetki uuel töökohal!

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Raamatupidaja-kassapidaja Pille Kuningas. Fotod: Katariina Ummelk

Augusti lõpust tööle asunud vanemraamatupidaja Kristina Karpova.

Kose tee 57 katastriüksuse detailplaneeringu avalik väljapanek

Verijärve külas Kose tee 57 katastriüksuse detailplaneeringu eelnõu avalik väljapanek toimub ajavahemikul 09.09–08.10.2024. Planeeringu dokumentidega saab tutvuda Võru valla veebilehel: voruvald.ee/kose-tee-57-detailplaneering.

Detailplaneeringu ala asub Võru vallas Verijärve külas Kose tee 57 ja Reitsaku tee katastriüksustel. Detailplaneeringuala pindala on umbes 1,8 hektarit. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek jagada maa-ala üheteistkümneks krundiks: krunt nr 1 tänava rajamiseks ning krundid 2-11 üksikelamute ja nende abihoonete ehitamiseks. Moodustatavad elumumaa kruntide pindalad jäävad vahemikku 1514 m² kuni 1563 m². Elamukruntidele on õigus ehitada üks üksikelamu ja üks abihoonet. Hoonete suurim lubatud ehitusalune pind krundil on 250 m². Suurim lubatud kõrgus elamul on 9 m ja abihoonel 5 m. Lisaks ehitusõigusega määratud hoonetele võib igale krundile ehitada kaks kuni 20 m² ehitisealuse pinnaga hoonet. Kõik hooned peavad paiknema hoonestusalas.

Võru valla üldplaneeringu (kehtestatud Võru vallavolikogu 09.04.2008. a määrusega nr 42) kohaselt asub planeeringuala tootmismaa juhtotstarbega ning detailplaneeringu kohustusega alal. Üldplaneeringu järgi on tootmismaal lubatud kuni 20% äriotstarbelist, tootmistegevust toetavat maakasutust. Seega tehakse detailplaneeringuga ettepanek Võru valla üldplaneeringu põhilahenduse muutmiseks.

Olemasoleva info põhjal ei esine detailplaneeringu elluviimise olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid. Detailplaneeringu realiseerimisega kaasnevad mõjud looduskeskkonnale ei ole ulatuslikud, kuna planeeringuala lähiumbrus on juba inimtegevuse poolt mõjutatud. Detailplaneeringuga planeeritud hoonete rajamisega kaasnev peamine positiivne sotsiaalne ja majanduslik mõju väljendub uute kogukonnaliikmete näol. Eelkõige ehitusperioodil on ette näha müra- ja vibratsioonitaseme ning liiklussageduse suurenemist. Tuginedes eeltoodule, võib eeldada, et pikaajaline negatiivne mõju majanduslikule, sotsiaalsele, kultuurilisele ning looduskeskkonnale puudub.

Detailplaneeringu koostaja on AG Arhitektuuribüroo OÜ.

Avaliku väljapaneku jooksul saab paberkanalil detailplaneeringuga tutvuda Võru vallamajas ruumis 209.

Kirjalikud ettepanekud ja arvamused detailplaneeringu kohta tuleb esitada Võru vallavalitsusele hiljemalt 08.10.2024 vald@voruvald.ee või Võrumõisa tee 4a, Võru linn.

Triinu Jürisaar
planeeringuspetsialist
5696 5750

Huvitegevuse ja huvihariduse toetamine 2024. aastal

Septembrikuu on jälle käes, seega on hea aeg meelde tuletada huvitegevuse ja huvihariduse toetuse taotlemise võimalused ning huvitegevuse ja huvihariduse toetamisega seotud olulised punktid nii lapsevanematele kui huvitegevuse teenuse pakujatele.

Võru Vallavolikogu võttis 14.08.2019 vastu määruse nr 71 „Huvitegevuse ja huvihariduse toetuse määramise ja maksimise kord“ (edaspidi kord), mis reguleerib Võru valla eelarvest huvitegevuse ja huvihariduse toetuse taotlemist, menetlemist, finantseerimist ja aruandlust.

Eelnimetatud korra kohaselt on Võru vallas elavate noorte vanematele võimalus taotleda toetust noore huvitegevuses osalemiseks üld- ja kutsehariduskooli õppetegevusest vabal ajal.

Kui noor on jätkamas oma tavapärasel huviringis osalemist või alustab alles esimese huviringiga, on lapsevanemal või hooldajal võimalus taotleda õppemaksu (osalustasu) toetust, mille suurus on kuni 20 eurot ühes kalendrikuus. Toetust saab taotleda perioodiks 1. september 2024 – 30. mai 2025. Toetuse taotluse esitamise tähtaeg on 10. oktoober 2024. Oluline on, et toetust saab taotleda lapsevanem või hooldaja oma lapsele, kes 1. septembril on vanuses 7-19 aastat. Kui laps on 1. septembril veel 6-aastane, aga saab 7-aastaseks näiteks 2. septembril 2024, tekib toetuse taotlemise võimalus järgmisel toetusperioodil ehk alates 1. september 2025 vaatamata sellele, et laps alustas kooliteed.

Lisaks õppemaksu (osalustasu) toetusele on jätkuvalt võimalus taotleda toetust laagris ja võistlustel osalemiseks. Toetust saab taotleda lapsevanem või hooldaja. Laagris ja võistlustel osalemise

toetust saab taotleda aastaringselt ning ühe noore kohta eraldatakse toetust kuni 250 eurot aastas. Kuna toetust arvestatakse eelarveaasta kaupa (1. jaanuar – 31. detsember), on oluline jälgida, et toetuse taotluse esitamine ei jääks päris aasta lõppu. Vastasel korral võib juhtuda, et toetuse määramine jääb uude eelarveaastasse ning kasutate juba järgmise aasta toetuse summat. Seega on hea laagris ja võistlustel osalemise toetuse taotlus esitada novembri lõpuks.

Laager või võistlus peab olema seotud huvikooli või -ringiga, mille tegevuses noor osaleb. Väga oluline on teada, et toetus määratakse heade ja väga heade tulemuste eest huvitegevuses või huvihariduses, mistõttu on tulemuste ja saavutuste osa toetuse taotluses kõige olulisem. Erandina on võimalik täiendavat toetust taotleda koondises võistlusalal või rahvusvahelistel võistlustel osalevatel noortel. Toetuse suuruse otsustab vallavalitsus eelarve vahendite piires.

Lisaks lapsevanematele toetatakse jätkuvalt huvitegevuse teenuse pakujaid. Õppekoha maksumuse toetuse taotlemiseks tuleb esitada vormikohane taotlus koos lisadokumentidega (õppeaastaks kinnitatud õppurite nimekiri, tunniplaan, õppekava ning majandusaastaks kinnitatud õppekoha arvestuslik maksumus) 1. detsembriks 2024 järgmise eelarveaasta kohta. Õppekoha maksumuse toetus makstakse välja lepingu alusel, mis sõlmitakse 30 tööpäeva jooksul pärast valla eelarve vastuvõtmist. Mittetulundusühingutes ja klubides õppiva noore õppekoha maksumuse suuruse ühe õppuri kohta otsustab iga eelarveaasta alguses vallavalitsus, arvestades haridus-, kultuuri- ja

spordikomisjoni ettepanekuga ning valla eelarveliste võimalustega. Lasteaedades tegutsevate mittetulundusühingute ja klubide poolt pakutavas tegevuses osaleva lapse õppekoha maksumuseks arvestatakse ühe lapse kohta 90 eurot aastas.

Õppemaksu toetuse, laagris ja võistlustel osalemise toetuse ning õppekoha maksumuse toetuse taotlusi menetleb kultuuri- ja noorsootööspetsialist või abivalvanem (haridus-, kultuuri- ja sotsiaallalal). Erandjuhud, mis ei ole korras reguleeritud, lahendab vallavalitsus. Võru Vallavalitsusele laekunud toetuse taotlused vaadatakse läbi 45 kalendripäeva jooksul ja kontrollitakse esitatud dokumentide vastavust korras sätestatud tingimustele. Kord, taotluse vorm ning aruandluse vorm (teenuse pakujatele, tuleb esitada järgneva aasta 15. jaanuariks) on leitavad Võru valla veebilehelt voruvald.ee/huvihariduse-ja-tegevuse-osalustasu-toetus. Veebilehele sisse logides on võimalik esitada toetuse taotlusi e-vormi kaudu. Lisaks e-vormile võib allkirjastatud toetuse taotluse saata Võru vallavalitsuse e-posti aadressile vald@voruvald.ee või tuua käsitsi allkirjastatud taotlus Võru Vallavalitsusse aadressil Võrumõisa tee 4a, Võru.

Sirle Muiste-Männik
kultuuri- ja
noorsootööspetsialist
514 7008

Nursipalu harjutusvälja läheduses olevad inimesed saavad taotleda müratoetust

Esimesest oktoobrist 29. novembrini (kuni kell 16.30) saavad Nursipalu harjutusvälja neljakilomeetrisesse mõjualasse jäävate Antsla, Rõuge ja Võru valla ning Võru linna elanikud taotleda toetust mürahäiringute mõjude leevendamiseks.

„Toetusega parandatakse harjutusvälja mõjualas elavate inimeste eluasemeid viisil, mis muudab need mürale ja vibratsioonile vastupidavamaks. Näiteks vähendavad müra helikindlamad ukSED ja aknad ning helikindlamaks ehitatud fassaad,“ kommenteeris Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse (RKIK) harjutusväljade portfellijuht Elari Kalmaru.

Meetme kogusumma on 500 000 eurot. Kui eelisjärjekorra taotlustest jääb vahendeid üle, siis vaadatakse esmalt üle teise järjekorra taotlused ja seejärel ka kolmanda järjekorra taotlused.

Eelisjärjekorras on inimesed, kes on toetuse taotlemise hetkel vanadus-, toitjakaotus- või rahvapensioni või töövõime - või toimetulekutoetuse saajad ning kelle eluruumid asuvad harjutusvälja piirist kuni 2 kilomeetri kaugusel. Sel juhul on toetuse osakaal 100%.

Teises järjekorras on kõik ülejäänud inimesed, kelle eluruumid asuvad harjutusvälja piirist kuni 2 kilomeetri kaugusel. Sel juhul on toetuse osakaal 90% ja omaosalus 10%.

Kolmandas järjekorras on inimesed, kelle eluruumid asuvad harjutusvälja piirist 2-4 kilomeetri kaugusel. Sel juhul on toetuse osakaal 70% ja omaosalus 30%.

Kuigi taotlema võivad tulla kõik, kelle eluruum paikneb 4 km raadiuses Nursipalu harjutusvälja piirist, on eelisjärjekorras need, kelle hoone asub lähemal, sest tõenäoliselt on ka nende müra- ja vibratsioonitase tugevam kui nendel, kelle eluhoone paikneb kaugemal.

Toetuse taotleja rahvastikure-

gistrijärgne elukoht peab olema esimese jaanuari 2024. aasta seisuga eluruumis, millele toetust taotletakse.

Selleks et näha, kas eluruum jääb mõjualasse, tuleb vaadata RKIK kaardirakendust, mille leiad Võrumaa Arenduskeskuse kodulehelt vorumaa.ee/nursipalu-harjutusvalja-muratoetus/. Maksimaalne toetussumma on 8000 eurot taotleja kohta. Toetust saab taotleda ka korteriühistu. Müravalli või -seina puhul on sellisel juhul toetussummaks 7000 eurot ja fassaaditööde puhul 14 000 eurot. Korteriühistute puhul on toetuse osakaal 70% ja omaosalus 30%.

Taotluse saab esitada elektrooniliselt läbi Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonna etoetus.rtk.ee

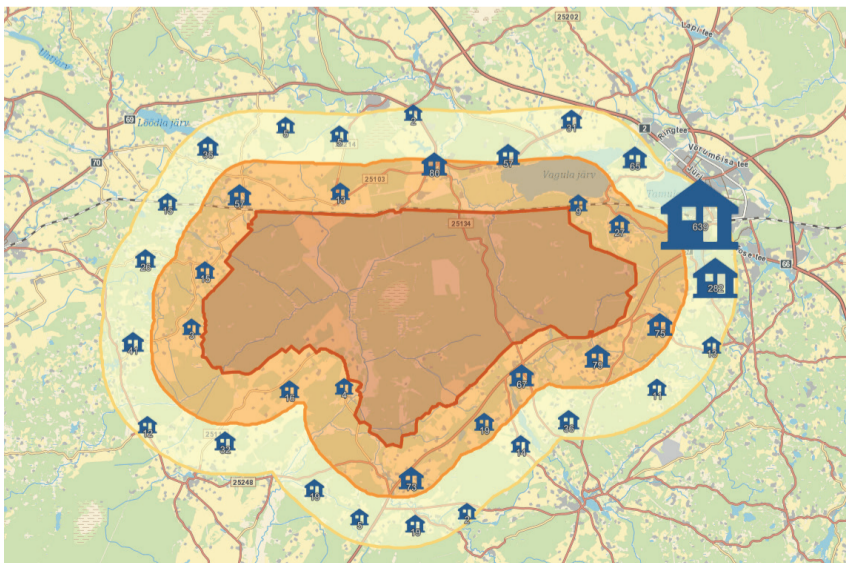
Võrumaa Arenduskeskus ja kohalike omavalitsuste vastavad töötajad on valmis abistama inimesi, kes võiksid taotluste elektroonilise esitamisega hätta jääda.

Meetme tutvustamiseks korraldab Võrumaa Arenduskeskus koostöös Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusega infopäevad:

- teisipäeval, 1. oktoober Nursi külakeskuses, kell 18:00
- kolmapäeval, 2. oktoober Võru vallamajas, kell 18:00
- neljapäeval, 3. oktoober Tsooru rahvamajas, kell 18:00

Lisainfo: Kaire Trumm, Võrumaa Arenduskeskus, +372 5198 6484, kaire.trumm@vorumaa.ee

Võrumaa Arenduskeskus

Kuvatõmmis RKIK kaardirakendusest.

Hooldamata ahjud-pliidid rikuvad meelerahu

Elmise aasta septembris hukkus Põlvamaal hooldamata ning katkise ahjust ja valedest küttesüsteemidest süttinud tulekahjus meesterahvas. Üle kogu Eesti oli sarnastel põhjustel puhkenud tulekahjudes hukkunuid veelgi.

2023. aastal toimus Jõgeva, Tartu, Põlva, Võru, Valga ja Viljandi maakondades kokku 129 eluhoone tulekahju, millest 18 said alguse kütteseadmetest. Lisaks said päästjad veel 10 kütteseadmest lähtuva ohuga seotud väljakutset, kus tulekahju puhkemist ennetati. Samuti käidi 50 tahmapõlengul, mis maja süttimise ennetamiseks päästjate sekkumist nõudsid.

Elmainitud keerulisi ja ohtlikke olukordi saab vältida kütteseadmete regulaarse puhastamise ja seadme seisukorra hindamisega, mis tuleks korstnapühkijale usaldada. „Praegusel suvelõpu ja sügise alguse perioodil jõuab korstnapühkija veel kutsuda, et ta seadmeid puhastaks ja võimalikud vead üles leiaks,“ ütles Lõuna päästkeskuse annetusbüroo ennetuspartner Riivo Mõlter. „Sel juhul jõuate enne külmade saabumist tulekahju ennetamiseks olulised parandustööd ära lasta teha.“ Asjatundjate sõnul on kõige ohtlikumad vead sageli lihtsalt ja vähesel määral kõrvaldatavad. Nendeks muredeks on praod vuukides ning ahju või pliidi ebatihedad ukSED. Kogenud korstnapühkija on ekspert, kes oskab hooldustööde kõrval anda soovitusi kütteseadme õigeks kasutamiseks. Seega – võtke ametimeestega julgelt ühendust! Õigesti küttes säästate küttematerjali ja hoiate ahju, pliiti, kaminat või muud kütteseadet lagunemast.

Kutsetunnistusega spetsialistide töö kvaliteedile ei ole garantiid

Korstnapühkija ja pottsepp on küttesüsteemide spetsialistid, kes kinnitavad hooldus- või parandustöö järel teie küttesüsteemi ohutust Päästeameti küttesüsteemide portaalis. Kutsetunnistusega korstnapühkijad ja pottsepad seda ei tee ja nende tööle ega oskustele garantiid ei ole. Kutsetunnistusega pottsepa või korstnapühkija tehtud tööga ei arvesta ka kindlustus. Kutsudes endale koju korstnapühkija, saate tema kutsetunnistuse olemasolu kontrollida aadressil kutseregister.ee. Eramaja küttesüsteemi võib hooldada iga tasemega korstnapühkija, kuid kortermajas spetsialist, kellel on korstnapühkija tase 4 või korstnapühkija-meister tase 5 kutsetunnistus. Pottsepatöid võib kortermajas teha üksnes kutsetunnistusega meister, eramajas võib seda teha ka omanik ise. Kutsetunnistusega korstnapühkijate ja pottseppade kontaktandmed on leitavad Päästeameti ohutusportaalist ohutusportaal.paasteamet.ee/kuttesusteem/login

Eramaja korstna peab iga viie aasta tagant üle kontrollima

Puhastamata jäetud lõõridesse kogunev tahm on tuleohtlik. Foto: Päästeameti

kutseline korstnapühkija

Kui eramaja omaniku oskused lubavad ja vahendid on olemas, siis võib oma maja korstent ka ise pühkida, kuid vähemalt kord 5 aasta jooksul peab seda puhastama ja kontrollima ka kutseline korstnapühkija. Korteri-, rida- ja paarimajades peavad kutselised korstnapühkijad käima igal aastal. Ise puhastades tuleb hoolitseda selle eest, et tahm saaks eemaldatud kõikidest küttesüsteemi osadest. Selle eesmärgi saavutamiseks jääb koduomanikul tihti vajaka nii tööriistadest kui oskustest.

Puudused tuleb kiiremas korras likvideerida

Kui korstnapühkija avastab puhastustööde käigus, et küttesüsteemil on puudusi, teavitab korstnapühkija valdajat avastatud tuleohutusnõuete rikkumistest või tuleohust ning kannab andmed avastatud puuduste kohta päästeinfosüsteemi. Väljatoodud vead tuleb koduomanikul kõrvaldada, vastasel juhul asub olukorra vastu huvi tundma tuleohutusjärelvalve inspektor, kes esitab puuduse kõrvaldamise nõude juba ettekirjutusena.

Korstnapühkija nõuanded ohutuks kütteperioodiks:

- Külmade ilmde korral vältige ülekütmist. Kui ühest ahjutäiest ei piisa, ärge koheselt uut ahjutäit puid koldesse pange, vaid kütke ahju harvemini, kaks korda – üks kord hommikul ja teine kord õhtul.
- Mida kuivemaid puid kütmiseks kasutate, seda vähem tekib tahma ja rohkem saate sooja.
- Kui tõmme läheb halvaks ja ahi hakkab suitsu sisse ajama, on see märk sellest, et küttesüsteem vajab puhastamist.
- Enne siibri kinni panemist

segage põlemisjääd korralikult läbi ja sulgege siiber alles siis, kui söed on kustunud.

- Kui kütate soojamüüripliiti, millel on kaks siibrit, siis tuleks avada umbes pooleks tunniks mõlemad siibrid. Nii on „pika ringi“ suitsul lihtsam korstnasse minna, sest korstnalõõr on juba üles soojendatud.
- Siiber peab olema alati täielikult avatud, et ei takistaks tõmmet. Kui tundub, et tõmme on liiga tugev, saad seda reguleerida pliidi alumise uksega, kuid mitte siibriga.
- Kütmise ajal peab tuba tuulutama, sest toas olev värske õhk soojeneb alati paremini, kui vana õhk. Kõige õigem on hoida aken kütmise ajal tuulutusasendis.
- Kütmiseks ahjudes ja pliitides on parim must või valge lepp. Mustal lepal on kütteväärtus suurem.
- Keskküttekateldes on sobiv kasutada ka kaske ja saart.
- Puidubrikett annab kõva kuumust, lõhkudes samas šamottkivist pliite, ahjusid ning kaminaid. Vajadusel võib puitbriketti kasutada keskküttekateldes või valmis metallpliitide kütmiseks.
- Lõõre ja seadmeid rikuvad ja lõhuvad kõiksuguste kilekottide, piimapakkide ja muu prügi põletamine.

Marek Kiik

Päästeameti Lõuna päästkeskuse kommunikatsioonijuht

Lugemissoovitusi sügise alguseks

Sügise hakul on aeg haarata kätte taas suvel riulitel "puhanud" raamatud ning on hea võimalus sisustada juba vaikselt hämarduvaid õhtuid lugemisega. Sellesse maailma võib end lausa ära unustada. Siin on mõned raamatusoovitused Orava haruraamatukogu poolt.

Colleen Hoover "Ei iial enam" räägib loo noorest naisest nimega Lily Bloom, kes on jätnud selja taha traumeeriva lapsepõlve ning alustanud uut elu Bostonis unistusega avada oma lilleäri. Oma isa matusepäeval kohtub ta juhuslikult kütkestava neurokirurgi Ryle Kincaidiga. Nende vahel süttib armastus ning peagi nad abielluvad. Kahjuks pole kõik nii nagu esmapilgul paistab, sest Lily hakkab Ryle'i juures nägema külgi, mis meenutavad tema vanemate suhet. Lily teed ristuvad tema esimese armastuse Atlasega, mis omakorda lööb naise suhte Ryle'iga sassi. See romaan ei jäta külmaks ega emotsioonituks ühtegi lugejat. Boonuseks on raamatust augusti alguses kinolinadele jõudnud film. Nii raamat kui ka film on praegu populaarsed üle maailma. **Raamatule on ka järg "Kõik algab meist"**, mida soovitan peale esimese osa lugemist.

Muusikasõpradele on kindlasti põnev lugemine **Taylor Jenkins Reid "Daisy Jones & The Six"**, mis jutustab loo täis kirge ja muusikat. Romaan 1970-ndate populaarseima rokkbändi ja nende kauni solisti Daisy Jones'i seiklusterohkest tõusust tippu ning põhjustest, miks bänd nii kiirelt lagunes. Kõigile muusikasõpradele on teada Daisy Jones & The Six ja nende uskumatu edulugu, kuid miks oma edu tipus otsustati laiali minna? Sellest kõigest lähemalt juba raamatus. Raamatu põhjal on tehtud ka seriaal.

Ajalooõpradele soovitan **Witold**

Pilecki "Raport Auschwitzist". Pilecki oli Poola ohvitser, luuraja ning vastupanuvõitleja, kes lasi end vabatahtlikult Auschwitzis koonduslaagrisse vangistada, et seal algatada vastupanuliikumine ning saata laagrist väljapoole teateid. Oma teadmised Auschwitzis toimuvast sai maailm esimesena just Pilecki kaudu. Raamatus on detailselt juttu gaasikambritest, kuidas kinnipeetavad selekteeriti, kes mõrvati kohe ja kes jäeti sunnitööle ning kuidas koonduslaagris olevate inimeste peal tehti eksperimente.

Krimi ja põnevus haarab **Liza Marklund'i** raamatus **"Tormimägi"**. Stenträski linnakeses on taas toime pandud mõrv. Linna lähedal asuvast soost avastatakse surnukeha, mida esialgu peetakse Wiking Stormbergi uppunud abikaasa surnukehaks. Lähemal uurimisel selgub, et surnukeha kuulub hoopiski mehele. Surma põhjuse väljaselgitamisel minnakse veelgi kaugemale minevikku, mis tähendab ka Wiking'i jaoks süvenemist oma perekonna ajalukku. Lõpuks ei tea ta isegi, mis on tõde ja mis vale, rääkimata sellest, kes ta ise on.

Väikestele lugemishuvilistele sobib **Tiina Tammeri "Siin on kodu"**. Lugu punahirvest, kes otsib oma kohta ning lõpuks leiab, kuhu soovib jääda. Kahjuks ei võta esialgu teised metsloomad teda omaks. Kuidas elada sõbralikult ja arvestada ka teistega? Kas punahirv leiab lõpuks koha, kus on hea ning mille kohta öelda: "Siin on kodu"? Raamat õpetab last tundma Eestimaa loomi ja taimi ning annab ka õppetunni, kuidas üksteisega arvestada.

Kerly Kerge

Orava haruraamatukogu raamatukoguhoidja

Orava kandi lugejad käisid Tartumaal õppereisil

Üheksandal augustil toimus Orava haruraamatukogu korraldatud õppereis Tartumaale. Osa said võtta kõik huvilised. Reisi käigus külastati Juhan Liivi muuseumi, Alatskivi lossi ning Tartu observatooriumi. Reisi esimene külastuspaik oli luuletaja ja proosakirjaniku Juhan Liivi muuseum, mis asub nimetatud kirjaniku ning tema kirjanikust venna Jakob Liivi kodutalus, Tartumaal Rupsi külas. Juhan Liivi elust ja loomingust andis ülevaate giid. Liivide kodutalus ringi jalutades sai aimu Eesti rahva elust 19. - 20. sajandi vahetusel.

Reisi teiseks sihtpunktiks oli Alatskivi loss, kus iga külastaja sai iseseisvalt ringi vaadata. Selles muinasjutulises lossis jalutades oli võimalus tutvuda endise mõisapere elu ja ajaloo. Lossi kõrval asuvas sõiduhobuste tallis sai hea ülevaate mõisa elu toimimisest.

Kui lossis oli piisavalt juba ringi vaadatud, tuli asuda taas teele. Edasi viis tee Vedu kõrtsi keha kinnitama. Seal pakuti maitavat

praadi ning magustoitu. Kõhud täis ja esimesed reisimuljed jagatud, asuti teele Tõravere asuvasse Tartu observatooriumisse. Observatooriumis tutvustati päikesesüsteemi, näidati võimsat teleskoopi. Iga huviline sai vaadata ja katsuda päris meteoriiditükki, mis kaalub 270 kilogrammi. Näidati ka observatooriumis eri aegadel kasutusel olnud tehnikat.

Reis oli silmaringi avardav ning põnev iga osalenu jaoks. Aitäh Võru vallale, kes väljasõitu toetas, Mari Lehesele, kes kirjutas projekti ning valis sihtkohad, ning muidugi tänusõnad ka kõigile osalejatele.

Kerly Kerge

Orava haruraamatukogu raamatukoguhoidja

Orava haruraamatukogu lugejad Alatskivi lossis. Foto: Erakogu

Viitka küla reis üllatas reisiselle uute kohtade ja maitsetega

Kas sina tead, kuidas sai Holsteini hertsog Magnus Liivimaa kuningaks või Obinitza juurtega Raili Allikukivi veinimõisa mõisaprouaks? Milline näeb välja mõisaaegne koorelahutaja või Tsäpsi küla Nikolai vana auto? Oled käinud Kärü muuseumi salatoas või proovinud taimi, mis võivad suus plahvatusliku maitsetemõllu tekitada ja seejärel neid taimi, millega seda maha rahustada saab? Seda ja palju-palju uut ning põnevat käisime Viitka küla reisiseltskonnaga teada saamas.

Viitka küla reis on igasuvine oodatud sündmus ning seekord toimus see 11. korda. Traditsioon sai alguse 2013. aastal, mil käidi üheskoos Eesti Maanteemuuseumis Põlvamaal.

Tänavu alustasime suvist reisi Põltsamaa lossist, kus peale huvitava ajaloolise rännaku saime osa ka meeldivast maitserännakust restoranis Oberpahlen.

Imavere piimandusmuuseum üllatas rikkaliku väljapanekuga. Pakendid, masinad, fotod (ka Vastseliina meierei foto) muutusid justkui elavaks, sest nõnda hästi ja humoorikalt andis edasi nende lugu meie giid. Näha sai tohutul hulgal lehma, välja arvatud elusaid, aga lehmälüpsmist sai ikkagi proovida, kui vaid tahtsid. Kahjuks ei jäänud meil aega töötoas osalemiseks. See-eest sõime ära jäätise, mille eelmised külastajad jäätise töötoas valmistasid.

Kärü muuseumi külastuse tegid eriliseks inimesed – kogukond, kes on, võiks öelda, lausa tuhande korda teinud kolm hoonet, mille sisuks on

lapsevankrid ja ajastutruud esemed nende ümber. Plaanitud tunnist sai märkamatult kaks sisukat tundi.

Kahe päeva vahele jäi öö ja selle veetsime juba kolmandat korda Lepiku turismitalus – meie lemmikkohas.

Teine päev jätkus sama põnevalt. Halinga Automuuseumis on välja pandud 80 autot (muist veel tagatubades), nende seast leidsime autod, mis meie peretki kunagi teeninud.

Tamme talu ürdiaia perenaine tutvustas huvitavaid taimi – katsumise, maitsemise ja nuusutasime nõnda, et ürtide lõhn meiega bussigi kaasa tuli. Maitstva tee ja saiakeste seltsis vestlesime maailma asjade üle. Näiteks sellest, kuidas maalihe võib inimese ellu

tungida justkui sõrmenipsust ning arutlesime, kuidas sellega edasi elada.

Viimaseks sihtkohaks oli Allikukivi veinimõis. Õdusal terrassil süües ja veini mekkides kuulasime veinimõisa sünnilugu. Vaatasime üle marjaistanduse, uurisime marjade sorte ja saime teada, kui pikk on teekond veinimeistriks saamiseni. Allikukivi tooteid täna veel Võrumaalt ei leia, küll leiab neid aga Oberpahleni restoranist.

Täna veelkord külarahva nimel reisisõpradega Tiit Lõhmust ning meie parimat bussijuhti Kalmer Lume.

Anneli Lõhmus

reisihuviline

Viitka küla reisihuvilised Kärü muuseumis. Foto: Anneli Lõhmus

Kaks populaarset raamatut lugejate seas. Foto: Kerly Kerge

Kündja külaseltsi motivatsioonireis toimus Ida-Virumaale

Ühel ilusal augustikuu laupäeval alustasime varahommikul oma reisi Ida-Virumaale. Reisihuviliste hulgas oli nii lapsi kui ka eakamaid inimesi. Reisieelne ootusärevus oli suur, sest paljud ei olnud varem Ida-Virumaal käinud. Väikeste vahepeatustega jõudsimise juba kell 10 Jõhvi, kus liitus meiega kohalik giid.

Giidi juhtimisel külastasime esmalt Sillamäe promenaadi, kust avanes kaunis merevaade ja silmailu pakkusid ilusad lilled. Edasi viis tee meid Sinimägede koobastesse ja ka vaatetorni. Sinimägedes toimusid 1944. aastal suured ja ohvriterohked lahingud. Külastasime ka kohalikke muuseume ja teisi vaatamisväärsusi.

Pärast väikest söögipausi jalutasime Narva jõe promenaadil,

kust suundusime edasi Narva linnuse muuseumi. Eriti üllatav oli kohtumine väikese linnuse hiirega, kes lõbustas nii suuri kui väikeseid, joostes linnuse välisloovis ringi. Muuseumis oli väga huvitav ning palju eksponaate, mida uudistada.

Päevasündmustest väsinuna siirdusime ööbima Narva "Kangelaste" hotelli. Järgmisel hommikul võtsime suuna koduteele. Koduteel peatusime Mustvee rannas, kus arutasime reisimuljeid ja tegime tulevikuplaane järgmiseks aastaks, kavandades reisi kuhugi välismaale.

Osalejate meelest oli kogu reis fantastiline ja meeldiv.

Tiit Post

Kõo, Luhte ja Pari külade külanenem

Kündja külaseltsi reiselised Sillamäe promenaadil. Foto: Erakogu

28.09.2024 10:00-15:00
Sulbi külas Võrumaal

Sulbi Mihklilaat

- Enneolematu KULTUURIPROGRAMM
- SANSARA tantsu- ja joogastuudio
- Vastseliina Gümnaasiumi noortebänd JARK
- Mustkunstnik RICHMASTER
- Rõuge Unistuste KITARRIORKESTER
- Ansambel KAPRIIZ
- Löbusõidurong PEETRIKE
- LAADALOTERII ja OKSJON
- BATUUDID, MINILOOMAAED ja PISILA
- Uhke VANAVARALAAT
- Legendaarne LAADAJUHT
- KÄSITÖÖ, TAIMED, LIHA- ja AIASAADUSED
- TOIDUTÄNAV

20. LAADA JUUBEL!

Info ja registreerimine:
53947889, 56971571

Lasva rahvamajas toimunud huvilaager pakkus valla õpilastele põnevaid tegevusi

Lasva käsitööselt koostöös Lasva rahvamajaga korraldasid 29. juulist 2. augustini Võru valla põhikooliõpilastele huvilaagrit. Sarnaselt möödunud aastatele oli ka tänavu Lasva rahvamajas toimunud laager väga populaarne – kokku osales 38 õpilast, neist kõigil päevadel oli kohal 24.

Tänavuse laagri tegevused olid väga mitmekesised ja miskit meelepärast leidis iga laps. Viiepäevases huvilaagris õmmeldi patsikumide kaunistamiseks lilli, tehti niidigraafikat, pilte akrüülmaalis fooliumile, portselanmaale, lilleseadeid ja järjehoidjaid. Herbaariumi lilledest valmisid kaunistused karbikaantele, lehetrukiga kaunistati väikseid suveniirkotikesi ning tasside sisse tehti parafiinküünal ja peale kleebiti salvrätitehnikas pilt. Neid tegevusi juhendasid Sirje Kuuseorg, Diana Krebetsk ja Jane Visla. Lisaks valmistasid huvilaagris osalenud lapsed endale ise süüa. Pille Tähe juhendamisel valmis näiteks õhtuooteks pidulik suupistelaud ning puuviljasalat kohupiima- ja šokolaadikaunistustega. Pille Tähe eestvõtmisel mängiti ka laagripäevade lõpus tähelepanumänge. Laagrilised said tutvuda veel Lasva haruraamatukoguga, kus raamatukoguhoidja Tea Kallaste andis lastele ristsõna lahendada. Samuti külastasid õpilased Lasva veetorn-galeriid, kus giid Anneli Hirv torni tutvustas.

Loodusteaduse töötubasid juhendasid Heli Lätt ja Katri Enno. Heli Läti töötubades osalenud õpilased said põnevaid katseid tehes teada, kuidas on ehitatud kosmoseraketid. Lennutati võidu kõrrerakette, tutvuti päikesesüsteemi planeetidega ja mängiti kosmosebingot – kosmosehuvilised said palju uusi teadmisi. Lisaks räägiti päikeselt tuleva UV-kiirguse kasulikkusest ja kahjulikkusest ning viidi läbi katse, et teada saada, milline päikesekreem kaitseb nahka kõige efektiivsemalt.

Katri Enno juhendamisel valmisid kaleidoskoobid ning seejärel tutvustas juhendaja ka nende tööpõhimõtet. Laagris olid veel teemaks meeled ja meelelunnid. Tehti erinevaid katseid, kus lapsed olid ise katseisikud. Haistes ja visuaalsel vaatlusel tehti kindlaks maitseainete nimetused – kinniste silmadega maitsti erinevaid puu- ja köögivilju ning prooviti aru saada, millega tegu. Kompimismeelt kasutades tehti kindlaks, mis on kinni õmmeldud kotis ning tutvuti optiliste illusioonidega.

Maitsvad lõunasöögid lastele tegi Lasva rahvamaja majapere-

naine Maarika Helde. Oma abi laagris pakkusid ka laagriliste lapsevanemad Kaire Vaarask ja Heli Helde. Aitäh kõigile, kes laagri kordaminekule kaasa aitasid! Samuti täname Võru valda laagri toetamise eest.

Huvilaagrit Lasva rahvamajas on korraldatud alates 1996. aastast ja tänavu toimus laager 28. korda. Laagrit on aastast aastasse eest vedanud Lasva rahvamaja kultuurikorraldaja Sirje Kuuseorg.

Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

Katri Enno juhendamisel valmisid kaleidoskoobid ning juhendaja tutvustas nende tööpõhimõtet. Fotod: Jane Visla

Laagris osalenud lapsed valmistasid endale ise süüa. Pille Tähe juhendamisel valmisid pidulikud suupistid ja puuviljasalat.

Tänavuse Võru valla laste huvilaagri tegevused olid väga mitmekesised.

Hingelt noored vilistlased kohtusid taas Kolepil

Ja aeg on läinud lennuhool, ikka ootab meid me armas KOOL.
- L. Tamm

Heinakuu toob juba mitu aastat kolepilaste mõtetesse erilise tunde - Kolepi tunde. Nii oli see tänavugi ja 13. juulil kohtusime taas kokkutulekul kooli platsil.

Kooli pole siin juba 1975. aastast, kuid kooliõue taasärataja endise õpetaja Õie Laanekivi elutööna on siin kooliplats ja mälestuskivi, mis ootavad igal suvel kokku neid, kes siin koolis käinud. Sel suvel oli kokkutulijaid isegi rohkem kui eelmisel suvel - koguni 22.

Mälestasime lahkunuid ja süntasime kooli pildiga mälestuskivi juurde küünla. Järgnes omavaheline taastutvumine ja koolimuljete jagamine. Eriti tore oli see, et seekord oli ka uusi tulijaid, kes polnud siin kaua käinud. See annab tunnistust, et Kolepi vaim on alles, kui see vaid äratada ja kõik on nagu kooli ajal siinsamas. Mis saab veel paremat olla! Jätkus juttu, nagu ka kaasavõetud head-paremat meie väikesel peolaulal. Kõik tundsid end hästi ning ilm soosis meie kohtumist.

Tegime ka pilte: küll üld-, klassi-, pinginaabri-, külapilte. Saime omavahel tuttavamaks, koguni sõpradeks Facebookis. Nii on kindlam tulevikule vastu minna, kui tead, et kuskil on vanad koolisõbrad, keda küll iga päev näha pole, aga vajadusel on nad alati olemas. Tuleb ka tõdeda, et Kolepi koolist on tulnud inimesed, kellele saab alati loota. Seekord tegeles platsi korrastamisega Helve oma peretiimiga, kes tõid pingid ja laua. Ka Aigar oli abivalmis ja nii meil olemine aina paremaks muutus. Palju tänu teile ja kõigile kohaletulnutele!

Kolepi kool oli tänapäevases mõistes põhikool, kus pandi alus kogu edaspidisele haridus- ja eluteele. Küsisin vilistlastelt ja endistelt õpetajatelt, et mida peavad nad enda jaoks oluliseks, mis Kolepi koolist kaasa said?

Siina Kall (endine õpetaja) vastas: "Kolepi kool oli minu esimene töökoht, kus töötasin vaid neli aastat (1964-1968). Kui direktor mind tööle võttis, ütles ta mulle, et õpetamise metoodika osas võin talle alati

loota, kuid distsipliiniga pean ise toime tulema. Need kuldsed sõnad on mind saatnud kogu elu, sest ilma distsipliiniga pole targast ainealasest metoodikast suurt kasu. Metoodikat saab õppida, õpetajaks peab sündima. Sain Kolepist kõik, mis noor inimene eluks vajab: elu armastuse, teadmise, mis on elu ja töö, esimesed õpilased ja kolleegid."

Liivi Tamm, 1966. aasta vilistlane meenutas: "Minu kooliaeg algas Kolepil 1. septembril 1957. aastal, jalas valged sokid ja kalossid. Oli aktus ja 1. klassi õpilastele anti kimbuke lilli: aster, lõvilõug ja saialill. Olen neid vahel nüüdki, 67 aastat hiljem, mälestuseks kimpu seadnud. Kolepi koolist sain tugevad teadmised eesti keelest ja kirjandusest, matemaatikast, füüsikast. Muidugi kodundustunnid ja aiatöö. Nende ainete õpetajad oma teadmiste ja õpetamisostustega on jäänud meelde eluks ajaks ja neist kujunesid legendid. Kolepist sain kaasa ka laulurõõmu, lauldi lihtsaid laule lihtsas eesti keeles. Laulan neid veel nüüdki, kui ükski jalutan või rattaga sõidan. Mind on saatnud Kolepilt saadud koolirõõm edaspidistel õpingutel ja õpetajatööl muusikakoolis. Koolirõõm toob mu ka igal suvel Kolepi kooliplatsile tagasi."

Aita Neemre, kes on samuti 1966. aasta vilistlane, lausus: "Selles looduslikult imekaunis kohas asunud koolis oli "maa soola" nimetust õigustav õpetajaskond, kes aitasid noorel inimesel läbi paljude erinevate ainetundide ja praktiliste tööde aimu saada maailma toimimisest. Aitäh koolile ja õpetajatele! Pärast selle kooli lõpetamist viis haridustee mind Võru I Keskkooli ja sealt edasi tookordsesse EPA-sse metsanduse erialale."

Kolepi kooli vilistlaste kokkutulek sai taas ajalooks ja vilistlaste sooviks jäi, et tuleval suvel näeme jälle.

Aasa Liiv

Kolepi vilistlane 1965. aastast

Tänavusel Kolepi kooli kokkutulekul osalejad. Foto: Erakogu

Septembris alustas 1090 õpilast Võru valla koolides uut õppeaastat

Võru valla koolides alustas 2. septembril uut õppeaastat 1090 õpilast. Sada õpilast ütlesid esmakordselt „Tere, kool!“

Sel õppeaastal alustas valla koolides umbes 20 õpilast rohkem kui eelmisel aastal.

2024/25 õppeaastal on 1. klassi astujaid:

- Osula põhikoolis 9 õpilast,
- Kääpa koolis 15 õpilast,
- Kääpa kooli Orava õppekohas 2 õpilast,
- Vastseliina gümnaasiumis 22 õpilast,
- Puiga põhikoolis 26 õpilast,
- Parksepa keskkoolis 26 õpilast.

Gümnaasiumisastmes alustas:

- Vastseliina gümnaasiumis 15

õpilast,

- Parksepa keskkoolis 42 õpilast.

Sellest õppeaastast asuvad koos väljakutseterohkele teekonnale endised Orava Kool ja Kääpa Põhikool, kandes ühist nime Kääpa Kool ning pakkudes suure kooliperena õpilastele veelgi paremat ja mitmekülgsemat õpikeskkonda. Oravale jääb tegutsema 6-klassiline Kääpa Kooli Orava õppekoht. Mõlemas koolimajas jätkatakse neile omaste traditsioonidega, kuid tulevad juurde ka uued ja põnevad võimalused. Ümberkorraldamine tõi kaasa nii inimressursi kui rahalise ressursi optimaalse kasutamise. See tähendab kompetentseid ja motiveeritud õpetajaid, tugispetsialiste, juhte ja teisi töötajaid. Lisaks muutustele koolides on

alates septembrist viidud ühtse juhtimise alla Parksepa lasteaed, Sõmerpalu lasteaed Lepatriinu ja Väimela lasteaed Rukkilill. Lasteaia uueks nimeks on Võru valla lasteaed Lõunapärlid. Iga laps jätkab alushariduse omandamist oma armsaks saanud majas. Kolme lasteaia ühtne juhtimine annab võimaluse terviklikumaks ja ühtlustatumaks tegevuseks kõigis kolmes majas. Üks asutus tähendab ka võimalust muuta lasteaia personalitöö paindlikumaks ja paremini korraldatuks.

Head tarkuse- ja teguderohket uut õppeaastat meile kõigile!

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Kääpa koolis ulatati aabitsad viieteistkümnele õpilasele. Foto: Eliise-Mariin Sepp

Kääpa kooli Orava õppekohas koolitee alustajad. Foto: Reet Raud

Vastseliina muusikakoolis alustas uuel õppeaastal tööd uus direktor

Augustikuu viimasel nädalal alustas tööd Vastseliina Muusikakooli uus direktor Signe Lass.

Signe on sündinud, kasvanud ja koolis käinud Tartus, aga töö viis ta 25 aastat tagasi Tallinna. "Selle aasta talvel tundsin perega, et sooviks oma elukorraldust muuta ja tulla tagasi Lõuna-Eestisse. Meil on Setomaal Obinita lähedal väike maakodu ja alati läks meel kurvaks, kui pidime nädalavahetuse lõpul linna tagasi sõitma. Nii sündiski otsus, et tuleme oma juurte juurde tagasi," rääkis uus direktor.

Muusikakooli uue juhi vaba aeg ja hobid on seotud peamiselt seto kultuuri ja käsitööga. "Seto värviline pits, erinevad rahvarõivaste juurde käivad vööd ning rahvariidekangaste kudumine on minu peamiselt vaba aja sisustajad. Samuti kolmandat hooaega leelooris laulmine," tutvustas enda tegemisi Signe.

Uus juht on ka ise lõpetanud lastemuusikakooli Tartus klaveri erialal ning muusikakooli hingeelu ei ole talle võõras. "See on suur pingutus, aga ka suurepärane oskus, mis jääb sinuga kogu eluks, toob uusi kogemusi, elamusi ja sõpru su ellu," kinnitas Signe.

Signe Lassi hariduslik taust on seotud turunduse ja kommunikatsiooniga, olles lõpetanud Tartu Ülikoolis ajakirjanduse ja suhtekorralduse eriala ning magistriõpingud kommunikatsioonijuhtimises. Töölalasel on Signe peamiselt töötanud turunduse- ja personalijuhtimise valdkondades ja senini ainult erasektoris.

"Võru vald on minu kodukoha naabervald ja igapäevategevustes ei ole valdade piiridel minu jaoks olulist tähtsust. Vastseliina on meile kõige lähem ja olulisem alevik, mis on tõeliselt võluv ja armas kohake nii suvel kui talvel ning kus on kõik eluks vajalik alati käepärast," imetleb uue töökoha piirkonda Signe.

Vastseliina Muusikakoolis direktorina töötamine on Signe hinnangul väga suure missiooniga töö, mis aitab hoida alles ja arendada kultuuri oma kodukandis. "Meil on väga tore ja kokkuhoidev kollektiiv ning aastakümnete pikkused muusikalise hariduse andmise traditsioonid. Näen oma rolli ja vastutust, et hoida seda erilist atmosfääri ja aidata kujundada kaasaegset arengut toetavat õpikeskkonda nii õpilastele kui

õpetajatele. See saab olema ka minu jaoks suur õppimise ja arenemise teekond, koostöös meie õpilaste, õpetajate, lapsevanemate ning koostööpartneritega," ootab õhinal direktor Signe Lass.

Signe Lassiga saab edaspidi kontakteeruda telefonil 5351 9292 või aadressil muusikakool@edu.voruvall.ee. Soovime Signele toimekat õppeaastat ning meeldejäädavaid ja ilusaid hetki uuel töökohal!

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Signe Lass. Foto: Katariina Ummelk

Parksepa algas uus korvpallihooaeg

Uus õppeaasta tähendab ka Parksepa spordiklubi jaoks uue hooaja algust. Esimesed pallipõrgatused ja korvivisked sel hooajal said tehtud tegelikult juba augustikuu alguses toimunud 7-päevases korvpallilaagris, mis traditsioonide kohaselt toimus Kurgjärvel Haanjas. Suvine laager aitab mängijatel paremini meeskonnatunnetust kätte saada ning uueks hooajaks kehalist vormi tugevdada.

Ka saalitreeningud juba käivad, sest seitsmendal septembril sõitsid 2009/2010 aastatel sündinud tüdrukud Tartusse Ilmar Kullami ja Edgar Naaritsa mälestusturniirile, mida peetakse 46. korda. See aga ei tähenda, et ainult tüdrukud treeningutega alustanud on – ka poistel tuleb pingeline september, sest 14.-15. septembril algavad Eesti

meistrivõistlused U-16 kvalifikatsioonimängudega. Kolmekümne kolmandat korda toimuv Parksepa korvpalliturniir toimub sel aastal 27.-29. septembril ning sinna on oodatud tüdrukutele ja poistele kaasa elama kõik korvpallifännid.

Väiksemate pallisõprade mängud algavad oktoobris, mis tähendab, et õige aeg treeningutega liitumiseks on kohe. Selleks võta ühendust Parksepa spordiklubi esimehe Kalev Paloga telefonil 510 3636 ja leia üles oma armastus korvpalli vastu.

“Tuleb vahva hooaeg ja meie oleme selleks valmis,” ütles treener Kalev Palo hooaja plaanidest rääkides.

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Korvpallitüdrukud Kurgjärve jooksul. Fotod: Erakogu

Parksepa spordiklubi õpilased Kurgjärvel.

Vastseliina hokiklubi kutsub talveks valmistuma juba täna

Rege rauta suvel, vankrit talvel. Tule hoki- ja iluuisutrenni, et valmistuda talveks juba täna. Vastseliina hokiklubi kutsub kõiki spordihuvilisi lapsi ja täiskasvanuid liituma meie meeskonnaga. Septembri algusest alustame nii iluuisutamise kui ka jäähokitrennidega Lõunakeskuse jäähallis. Meie treeningud on suurepärase võimalus arendada nii uisutamist kui ka meeskonnatööd.

Sel talvel avame aga taas Vast-

seliina jääväljaku – Lõuna-Eesti ainulaadse kunstjääga multifunktsionaalse spordipaiga. Tänu KOP projekti toetusele saame sellel aastal jääväljakule ka äärefreesi, mis aitab meil pakkuda veelgi paremaid treeningtingimusi. Lisaks hokile ja uisutamisele korraldame Vastseliinas ka meeleolukaid jäädiskosid.

Taavi Tuvike
Vastseliina hokiklubi

Kuidas teavitada oma tervisemurest Terviseagentuuri perearstikeskust?

Enne perearstikeskuse külastamist tuleb pereõe või -arsti visiidile registreeruda. Selleks on kaks võimalust:

- kasutage ööpäev läbi avatud iseteeninduskeskkonda Eelvisiit terviseagentuur.ee/eelvisiit
- või helistage tööpäevadel (kl 7–18) registratuuri numbril 766 6661.

Kuidas on korraldatud Terviseagentuuri perearstikeskuse ja registratuuri töö?

Perearstikeskuse telefonile vastab Terviseagentuuri kliiniline assistent (registraator), kes kaardistab teie tervisemure ja suunab selle edasi perearstile või -õele, kes võtab teiega ise ühendust. Edasisuunamisega tagame, et leiate oma tervisemurele parima ja kiireima lahenduse.

Soovitused Terviseagentuuri patsiendile sujuvaks suhtluseks perearstikeskusega:

1. Kõige sobivam aeg helistamiseks on tavaliselt pärastlõunal, kui hommikune tiptund on möödas ja kõnede arv väiksem. Kui tervisemure võimaldab, soovime helistada pärastlõunal teisipäevast reedeni.

2. Palun püsige telefoniliinil vähemalt 21 sekundit, et teie pöör-

dumine süsteemis registreeruks. Kui perearstikeskus kohe vastata ei saa, võetakse teiega ühendust esimesel võimalusel (enamasti samal päeval).

3. Kõne alguses küsitakse teie isikukoodi ja vastuvõtule pöördumise põhjust. Soovitame vajadusel olulise info eelnevalt üles kirjutada ja käepärast hoida.

4. Kõik perearstikeskusest väljuvad kõned tulevad numbril 766 6661 ning need salvestatakse.

5. Ägedalt haigestunud patsiendid suunatakse esmalt pereõe vastuvõtule, kes hindab patsiendi terviseseisundit, ravivajadust ja annab nõu. Mitteägedate tervisehäirete korral tagab perearstikeskus arstiabi kuni viie tööpäeva jooksul.

6. Kordusretsepti pikendamiseks soovime pöörduda perearstikeskusesse aegsasti enne ravimite lõppemist, et ravikuur saaks sujuvalt jätkuda.

7. Kui te ei saa vastuvõtule tulla, teavitage perearstikeskust sellest võimalikult varakult.

Millised on eelvisiidi kasutamise eelised?

Eelvisiit on mugav digilahendus, mille kaudu saate oma tervisemure perearstikeskusele ööpäevaringselt edastada, ilma et peaksite telefoniliinil ootama. Terviseagentuuri terviseanalüütik või pereõde vaatab edastatud tervisemure läbi tööpäevadel (E–R kl 8–18) ja suunab selle vastavalt probleemi olemusele ja tõsidusele perearstile edasi. Eelvisiit annab meditsiini-personalile parema ülevaate teie pöördumise põhjustest ning võimaldab töökorraldust tõhusamalt planeerida. Iseteeninduses saate kohe ka tagasisidet, millal teiega ühendust võetakse.

Soovime, et eelvisiidi kasutamine oleks teile võimalikult lihtne, kiire ja mugav. Kui vajate abi eelvisiidi kasutamisel, oleme valmis teid samm-sammult juhendama.

Palju päikesevitamiini ja tervist soovides

Terviseagentuur OÜ

Osulas avati uhke puhkeala

Tavapärastel tähistame Pühajõe perepäeva kooliaasta lõpus lastekaitsepäeva paiku, kuid sel aastal toimus see suve lõpus – esimesel septembril tervitasime algavat kooliaastat ja avasime suvel valminud Osula puhkeala koos uute atraktsioonidega. Pühajõe perepäeval sai nagu ikka hüpata batuutidel, värvida põsed sädelevaks, maiustada Osula kooli kodutütarde ja juhendajate valmistatud pontšikutega, süüa Järvere külaseltsi valmistatud suppi ning nautida Sõmerpalu noortetoa kohviku toodangut. Esinemislusti näitasid Sõmerpalu lasteaija mudilased õpetaja Helena Helekivi juhendamisel, Osula kooli 5.-6. klassi tüdrukute liikumisrühm õpetaja Kristina Siska juhendamisel ning Võru linnast innustas tantsutreeningutega ühinema JJ-Street'i tantsutüdrukud meie oma Melani Väitsi eestvedamisega. Osula kooli vilistlased Henri Helekivi ja Joosep Perv näitasid ette, kuidas uuel välitreeningukomplektil harjutusi teha ning lisaks saime kaasa elada Osula võrkpalliturniirile.

Osula koolimaja taga männimetsas on olnud puhkeala-mänguväljak üle 20 aasta, kuid aeg ja ilmastik teevad oma töö ning paar aastat tagasi tõdesime, et vajame uut puhkeala. Osula Külaselts taotles selleks toetust Võrumaa Partnerluskogu Leader programmi

kohaliku arengu meetmest, ja teisel taotlemisel õnnestus saada komisjonilt positiivne otsus. Hanke tulemusel teostas Osula uue puhkeala atraktsioonide ostu ja paigaldamise Lars Laj Eesti OÜ.

Kogu puhkeala on nüüd koostöös Osula kooliga uuendatud – vanast puhkealast jäid alles korvpalli- ja võrkpalliplats, mis said samuti väikese uuenduskuuri. Uued aktraktsioonid puhkealal on välitreeningukomplekt ja 3D ronila, millel saavad trenni teha nii koolilapsed kui täiskasvanud. Väikelastele on paigaldatud tasakaalurada ja kaalukiik. Ammune unistus suuremast kiigekomplektist sai ka teoks – korraga saab nüüd kiikuda 6 inimest.

Osula küla uus puhkeala koos metsatukas oleva madalseiklusrada ja discgolfi rajaga pakub nii kohalikele kui kaugemalt tulijatele häid võimalusi viibimaks rohkem õues, saada füüsilist koormust, veeta

aega pere või sõprade seltsis.

Täname Võrumaa Partnerluskogu Leader programmi toetuse ja büroo töötajaid asjalike nõuannete eest projekti elluviimisel. Täname Võru vallavalitsust, et märkate ja toetate kodanikuühendusi nii asjaajamisel kui ka rahalise omafinantseerimisega. Osula külaselts on Osula kooliga kui sukk ja saabas oma ettevõtmistes ning meie koostöö jätkub kindlasti ka tulevikus. Osula külaseltsi ja Osula kooli eriline tänu on puhkeala ehitajale Lars Laj Eesti OÜ-le, kes paigaldas kingitusena kooli korvpalliplatsile uued korvipostid.

Liikumislusti ja rõõmu uueks õppeaastaks – terves kehas on terve vaim! Täname kogu perepäeva korraldustiimi – Osula külaseltsi liikmeid ja sõpru ning naaberseltse Pühajõe piirkonnast.

Margita Kipasto
Osula Külaselts

Osula puhkeala ja atraktsioonide avamine. Foto: Tiina Männe

Selgusid tänavu aasta kõige kaunimad kodud Võru vallas

Augustikuu keskel tunnustas Võru vald tänavusi kodude kaunistajaid.

Konkursile esitati hingega valminud kodud, aiad ja õuealad, mis kutsuvad imetlema ja looduse sära vaatama. Iga aed jutustab omanike abil oma loo.

Konkursi "Võru valla kaunis kodu 2024" tunnustused andsid üle Võru vallavolikogu esimees Georg Ruuda, vallavanem Kalmer Puusepp ja maaelukomisjoni esimees Vaido Ermel.

Konkursil anti tunnustusi välja neljas kategoorias. **Võru valla heakorrakonkursi "Võru valla kaunis kodu 2024" aunimetuse saajad on:**

- kategoorias elamud ja suvilad õuealaga tiheasustusalal – Aili Soku ja Jaan Eskla kodu Kose alevikus Vaarika 9 elamu;
- kategoorias korter- ja ridaelamud õuealaga – Pargi tänav 6 kortermaja Sõmerpalus;
- kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal – Merike ja Andres Jaaska Kunglamäe talu Tagakülas;
- sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid õuealaga – Luukase puukool Sika külas.

Konkursile "Võru valla kaunis kodu 2024" laekus kokku 11 erilist ja ilusat kandidaati erinevatest Võru valla piirkondadest.

Võru vallavolikogu maaelukomisjoni ettepanekul anti Võru vallavalitsuse tänukiri heakorrakonkursil „Võru valla kaunis kodu 2024” osalemise eest nominentidele:

- Hindoala talu Kündja külas, kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal;
- Ala talu Ortuma külas, kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal;
- Kütioru Puhkeskus OÜ Kolo-reino külas, kategoorias sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid õuealaga;
- Adra talu, Navi külas kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal;
- Kortermaja Navikõllase Navi külas, kategoorias korter- ja ridaelamud õuealaga;
- Karjääri 27 Kose alevikus, kategoorias elamud ja suvilad õuealaga tiheasustusalal;
- Karjääri 8 Kose alevikus, kategoorias elamud ja suvilad õuealaga tiheasustusalal.

Südamega loodud kauneid

Tänavused Võru valla kodukaunistajad ja nende märkajad, vallavolikogu esimees Georg Ruuda, vallavanem Kalmer Puusepp, vallavolikogu maaelukomisjoni esimees Vaido Ermel, maaelukomisjoni liikmed ja vallavalitsuse töötajad. Foto: Mariliis Kivimäe

kodusid külastasid ja hindasid Võru vallavolikogu maaelukomisjoni liikmed.

Kodude tunnustamisüritus toimus kategoorias talud ja maakodud õuealaga hajaasustusalal

laureaadi juures Kunglamäe talus Tagakülas.

Täname kõiki, kes meie koduvalda kaunistavad ning ka selle ilu märkajaid!

Aunimetuse saanud elamutega

saate tutvuda veebilehel voruvald.ee/kaunis-kodu-2024

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Maapäev toimus esmakordselt Võru maakonnas

Laupäeval, 17. augustil toimus 15. Eesti külade parlament ehk Maapäev pealkirjaga "Vunki külale!" esmakordselt Võru maakonnas. Avasündmusel osalesid Vabariigi president Alar Karis ja regionaal- ja põllumajandusminister Piret Hartman.

Maapäev on iga kahe aasta tagant MTÜ Eesti Külaliikumine Kodukant eestvedamisel toimuv sündmus ning 15. Maapäev Eesti kagunurgas tähistas ka esimese Maapäeva täisringi täitumist üle Eestimaa.

Sündmuse eesmärk on koondata Eesti külade esindajad, koostööpartnerid ja võimuorganid ühistesse mõttetalgutesse maaelu arendamise teemal. Sel aastal toimuvat sündmust korraldati koostöös Võrumaa Arenduskeskusega.

Maapäeva avapäeval võõrustasid seitse Võru maakonna küla külalisi üle kodumaa. Haanimaa, Mehkamaa, Nursi, Obinitsa, Mikitamäe, Urvaste ja Navi külates arutleti teemade üle, mis on aktuaalsed Võrumaal, kuid puudutavad kogukondi üle Eesti ning osalejad saavad lahendusi kaasa võtta ka enda kodukohta.

Võru vallavolikogu sotsiaal-, haridus- ja kultuurikomisjoni esinaine Piret Haljend osales arutelus, mis toimus Mikitamäel ning teemaks oli "Vallakeskusest külakogukonnaks".

"Minu rühma töö tulemuseks oli kogukonna kataloogi idee ehk tunne oma naabreid ja suhtle julgelt. Kuulates teisi üle Eesti kokku tulnud külade esindajaid, mõistsin, et Võru vallas on veel kõik hästi. On tehtud otsuseid

näoga kogukonna poole. Paljud teised soovisid, et nende KOVides toimuks arutelu, ümarlauad, kaasamine, nõustamine, koolitused, kasvõi mõnegi ürituse julgem rahastamine. Võru vallas on eraldi maaelu komisjon, on külavanema statuut ja regulaarne valla MTÜde

ümarlaud, sel aastal ka põnev sari, kus külastatakse ühiselt eri piirkondade külasetse. On loomulikult meilgi arenguroumi ning kindlasti mõni kitsaskoht, mis vajaks arutelu ja lahendusi. Et avada meeled ja teha julgeid suuremaid ja väikesi muutusi, siis

ehk alustuseks võiks tutvudagi Maapäeva kokkuvõttega. Minule meeldis kõige enam: "Tarbijast tegijaks!" See on olla eeskujuks, kasvatada uut põlvkonda kaasates ning julgustades. Elu maal jääb püsima tegijate toel," rääkis Piret Haljend aruteluringis tekkinud mõtetest.

Navi seltsimajas aga arutleti senioritöö üle kogukonnas ning osalejaid oli ligi 50. "Ühiskond tervikuna, ühes maapiirkondade väiksemate kogukondadega liigub suure sammuga vananeva rahvastiku suunal. Kuuleme ikka, et "sinna külasse pole enam õieti kedagi jäänudki, mõni üksik suits veel metsanukas on!" Ja siia juurde tuleb meil kõrvutada paratamatult teema vanemaealiste üksildusest, mis on pidevalt kasvav trend ning koormab sotsiaaltöötajaid, vanemaealiste lapsi, kõige enam aga vanemaealisi endid. Kogukond ja selle tugi näib olevat emane abi üksilduse leevendamiseks, aga kuidas ikkagi? Vaadates vanemaealiste aktiivsust ja tegutsemist, näeme üsna sageli, et toimivad lauluringid, tantsuringid. Need, mis aitavad säilitada küll kultuuripärandit, kuid ei sobi sugugi kõigile," on kirjutas aruteluringi tutvustuses.

Navi külaseltsi eestvedaja Mai Timmi sõnul arutleti selle üle, kuidas kogukond saab leevendada vanemaealiste kõrvalejätust. Kuna inimesed saavad lihtsasti seostuda teemaga nii isiklikul kui ka kogukonna tasandil, siis leiti kergelt üles murekohad ja hakati aktiivselt lahendustele mõtlema. Enim jäi silma see, et eakatele praegu pakutavad huviringid on suunitlusega pigem naistele -

keraamika, kokandus, kudumine ja lilleseade. On positiivne, et need huviringid toimuvad, kuid kuhu sobituvad selles valemis mehed, kes sooviksid näiteks kalastusringi või n-ö "garaažiklubi"?

Lisaks õige väljundi leidmisele arutleti selle üle, millised oleksid parimad lahendused põnevast üritusest või huviringist teavitamiseks? Kas ajalehest saab piisavalt infot või tuleks sarnaselt EE-alarm süsteemile saata teavitustoredast ajaveetmislahendusest otse eakale?

Kõige hirmutavam aga on vananemine ise ning selle jaoks võiks aruteluringis osalejate sõnul olla lausa manuaal, mis kätkeks endas vajalikke kontaktandmeid, vastuseid erinevatele terviseiga seotud küsimustele ja ka infot selle kohta, kust leida üles teised aktiivsed eakad, sest iga grupp vajab mõnda toredat eestvedajat.

Loodetavasti jõudis igas aruteluringis osaleja mõne taipamise või ideeni ning saab seda nüüd oma kogukonda kaasa viia ja realiseerida.

Katariina Ummelk
avalike suhete spetsialist

Võru maakonna esindajad Maapäeval koos president Alar Karisega. Foto: Aare Hindremäe

Aruteluringis osalejad Navi seltsimaja juures. Foto: Mai Timmi

Milline on ainus omataoline keskmise suurusega saetööstus Eestis?

Vastseliinas alustas 1992. aastal tegevust Förmann NT AS, mille asutajad olid Henni Nassar ja Arno Tammjärv. Viimased aastakümned on olnud ettevõtte ainuomanikuks Henni Nassar ja seega põhineb ettevõtte täielikult Eesti kapitalil. Tänapäevaks on Förmann NT ASst arenenud kaasaegne saetööstus ja transporditeenuseid pakkuv ettevõtte.

Ettevõtte peamiseks tegevussuunaks on saetööstus, mille toodanguks on männi ja kuuse saematerjal. Kõrvalproduktidena tekib tootmisel tselluloosi hake, saepuru, kuuse- ja männikooremultš. Teine suund ettevõttel on rahvusvaheline kaubavedu. Põhiliseks kaubavao suunaks on Itaalia, lisaks sellele ka Austria, Tšehhi, Saksamaa, Belgia, Hollandi ja Prantsusmaa suunad. Ettevõttel on üle 10 veoki.

Ettevõttes töötab kokku üle 40 inimese. Saetööstuses töötab umbes 30 inimest ja kaubaveo poole peal üle 10 inimese.

Ettevõtte juhtimine

Henni Nassar andis ettevõtte juhtimise 6 aastat tagasi üle oma pojale Taavi Nassarile. Taavi Nassar toob välja selle, et Förmann NT AS ei ole kasvule suunatud ettevõtte, vaid eesmärk on arendada tootmise efektiivis- tamise läbi. Kui ta aastaid tagasi Förmanni tööle tuli, siis oli ühest palgist väljatulek keskmiselt 50%. Praeguseks on suudetud tänu investeeringutele ja tootmisliinide kaasajastamisele viia palgi väljatulek 56-58%ni kogu palgi mahust. See on ka suhteliselt maksimum piir, sest ümmargusest asjast rohkem kandilisemat asja teha ei saa. Umbes 30% ülejäänud palgi-

Förmann NT AS-i peamiseks tegevussuunaks on saetööstus. Fotod: Merle Tsirk

mahust läheb hakkesse ja umbes 10% saepurusse. Taavi Nassar lisab veel, et RMK metsadest saadud palgi väljatulek on keskmiselt 2-3% parem kui erametsast saadud palgil, just seetõttu, et RMK teeb regulaarselt harvendusi ja hooldab metsa algusest peale paremini kui erametsa omanikud.

Sellel on RMK palgi kvaliteet parem kui erametsast tulevat toormel. Üheks paremaks investeeringuks peab Taavi Nassar koroonaajal ostetud sorteerimisliini. See on aidanud kõvasti stabiliseerida tööjõu liikuvust, sest käsistaabeldus oli ettevõttes väga raske tööloik. Edasiste investe-

ringute osas on ettevõtte hetkel aga ootel, sest saetööstustel on keerulised ajad piiratud tooraine kättesaadavuse tõttu.

Kogukond ja toetus

Taavi Nassar peab ettevõtte üheks eripäraks seda, et müüakse ka väga väikeseid koguseid väikes- tele klientidele. See on nii-öelda pildis olemise võimalus. Kohalik kogukond teab, et kui Förmannist saab saematerjali osta, siis saab sinna ka palki müüa. Taavi Nassar on alati olnud seda meelt, et kogukonda peab ka aitama, mis peakski olema iga ettevõtete südameasi. Förmann NT AS ühest suurimatest kogukondlikest toetusprojektidest on olnud Uusvada külakeskuse ehituse toetamine, lisaks panustatakse iga-aastaselt ka kultuuri ja sporti.

Taavi Nassar kiidab, et kui Vastseliina valla ajal oli valla toetus ja tugi suur, siis see on nii ka olulisemalt suurema Võru vallaga. Tänu Võru vallale sai Förmann NT AS võimaluse osta endale maad

juurde, sest muidu poleks ettevõttel olnud võimalust enam areneda praeguses asukohas.

Ettevõtte tulevik

Taavi Nassar tunnistab, et praegusel hetkel on edasised investeeringud pandud ootele, kuna uue metsanduse arengukava vastuvõtuga on olnud riigil palju probleeme ja puudub täpne arusaam, milline on riigi raieahtude plaan järgmistel aastakümnetel. Sellega seoses on suur küsimärk, milline on toorme (kuuse ja männi palk) kättesaadavus lähikümnetel. Saetööstuse toore varutakse peamiselt lähiumbruskonnast, peamiselt kuni 40-50km raadiuses. Olukorda ei tee lihtsamaks ühel pool piirnev Venemaa ja nüüd ka uued piirangud Haanja piirkonnas, kus keelatakse lageraied. See tähendab, et ettevõtte on sunnitud osturaadiust suurendama, mis tähendab suuremaid logistilisi kulusid ja ettevõtte konkurentsivõime seisukohast kindlasti see positiivne pole. Hetkel ootab Taavi

Ettevõtte nimi: Förmann NT AS
Address: Vastseliina alevik
Asutatud: 21.12.1992
Põhitegevusala: Saematerjali tootmine
Lisategevusala: Kaubavedu maanteel
Töötajate arv: 44 (seisuga III kv 2024)
Juhatus liige: Taavi Nassar

Nassar uue metsamajanduskava vastuvõtmist: „Seega me ei tea, mis saab raieahtudest mõne aasta pärast, mis tekitab väga palju ebakindlust. Kui raieahtused tõmmatakse veelgi rohkem maha, siis tuleb tootmine alla tõmmata ja vaadata, kuidas üldse hakkama saada.“ Taavi Nassar näeb, et saeveskiga ei ole lähiaastatel võimalik tootmistahte suurendada. Kui rohepöörde sunnib raieahtusid veelgi vähendama 10-11 miljoni tihumetri pealt 7-8 miljoni tihumetri aastas, siis meie piirkonna saeveskid hakkavad järjest kinni minema, sest tooret lihtsalt ei jätku.

Taavi Nassar ütleb lõpetuseks, et kui ta suudab suuremate lähipiirkonnas asuvate saetööstustega konkureerida toorme osas ja olla rentaaibel, siis sinnani on kõik veel hästi. Kaugema sihi ja unistusena julgub Taavi Nassar välja öelda selle, et sooviks tegelema hakata järeltöötusega, milleks talle tegelikult oligi ka tootmistaad juurde tarvis.

Förmann NT AS on Eestis ka selle poolest eriline, et kui üldjuhul on saetööstus mahutööstus, kus turgu valitsevad suured saeveskid, siis peetakse end Eestis mõistes pigem keskmise suurusega saeveskiks, mille sarnaseid tehnoloogilises mõttes Eestis pole.

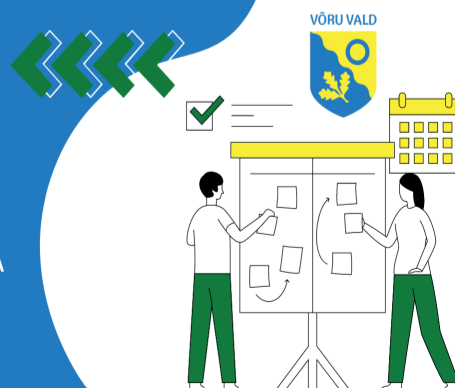
Merle Tsirk
arendusspetsialist

VÕRU VALD ON ALUSTANUD UUE ARENGUKAVA KOOSTAMIST!

OOTAME VÄGA TEID KAASA RÄÄKIMA VALLA TULEVIKU LOOMISEL!
LOE TÄPSEMALT VORUVALD.EE/ARENGUKAVAD

- OSALE VÕRU VALLA ARENGUKAVA I MÖTTETALGUTEL 19. SEPTEMBRIL KELL 17.00 NAVI SELTSIMAJAS
- OSALE II MÖTTETALGUTEL 10. OKTOOBRIK VÕRU VALLAMAJAS (VÕRUMÕISA TEE 4A), MIS TOIMUVAD KÄHES OSAS: KELL 10.00 ALGAVAD HARIDUS-, KULTUURI-, SPORDI-, VABA AJA, NOORSOOTÖÖ, SOTSIAAL- JA TERVISEVALDKONNA ARUTELUD NING KELL 14.00 ETTEVÕTLUSE, ELAMUMAJANDUSE, TARISTU JA AVALIKU RUUMI TEEMADE ARUTELUD.

PALUME OMA OSALEMISE SOOVIST TEEMARÜHMADES EELNEVALT TEADA ANDA ARENDUSSPETSIALIST MERLE TSIRKULE, MERLE.TSIRK@VORUVALD.EE VÕI 524 5631

Väärikate ülikooli loengud Võrumaal

Navi seltsimajas

18.09 kl 10 Minu Narva
Katri Raik, Tartu Ülikooli Ida-Virumaa esindaja

16.10 kl 10 Kübermaailm, täis võimalusi ja ohte
Kätlin Kuikk, SEB Panga turbejuht

13.11 kl 10 Loeng koostöös Lõuna- Eesti Haiglagaga

11.12 kl 10 Aeg ja teadus
Sulev Kuuse, TÜ vivaarumi juhataja

Registreerumine ja lisateave:
Ülle Tillmann
navikylaselts@gmail.com 513 5043
Buss Võru Muusikakooli parklast 9:30

TARTU ÜLIKOOI

21.septembril 10-16

Muinsuskaitsepäev
Vastseliina Piiskopilinnuses

Teema - Hoiame ühendust!

Täpsema päevakava jälgi meie FB lehel:
<https://www.facebook.com/vastseliina.piiskopilinnus>

Keraamika õpituba
Lasva Rahvamajas 22. septembril kell 11

Kursust juhendab Uglis Puzulis Lätimaalt
Osalustasu täiskasvanud 10 eurot,
laps 5 eurot
Samas on võimalik osta meistri toodangut
Hinnad taskukohased

Kursust korraldab Lasva Käsitööselts
Info tel. 5272225

**VÕRU VALLA KOOLIDE
KOOLITRASPORDI GRAAFIKUD
LEIAB IGA KOOLI VEEBILEHELT.**

**MAAKONNALIINIDE INFO LEIAB
KAGU ÜHISTRASPORDIKESKUSE
VEEBILEHELT KAGU.YTK.EE/**

KIRIKUTE TEATED

EELK Pindi koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 10.00 Pindi kirikus.

Täpsem info: EELK Pindi koguduse õpetaja Argo Olesk e-posti aadressil pindi@eelk.ee või tel 503 0676.

EELK Vastseliina Katariina koguduse teated

Jumalateenistused toimuvad pühapäeviti kell 12.00 Vastseliina kirikus.

Täpsem info: Vastseliina Katariina koguduse kodulehelt vastseliina.eelk.ee ja Facebooki lehelt [facebook.com/vastseliinakogudus](https://www.facebook.com/vastseliinakogudus) või EELK Vastseliina Katariina koguduse vaimulikult Jaanus Torrimilt tel 5300 5155 või e-posti aadressil jaanus.torrim@eelk.ee.

EELK Urvaste Püha Urbanuse koguduse teated

Heimtali kirikus toimuvad jumalateenistused iga kuu teisel pühapäeval kell 14.00.

Täpsem info: Urvaste koguduse kodulehelt urvaste.eelk.ee ja Facebooki lehelt [facebook.com/Urvestekogudus](https://www.facebook.com/Urvestekogudus) või EELK Urvaste koguduse õpetaja Üllar Salumets e-posti aadressil ullar.salumets@eelk.ee või tel 511 8271. Heimtali kirikuvanem on Vaido Ermel, tel 5340 0431.

Tule trenni!

Ootame igas vanuses lapsi ning täiskasvanuid

- *Jäähoki
- *Iluisutamine
- *Kiirusutamine

Info tel: +372 5208041
Fb: @vastseliinahokiklubi

September on KAASAMISE kuu

Räägi kaasa valla kultuuri- ja noorsootöökeskuse 2025. aasta tegevuskava planeerimisel.

Millised tegevused või üritused võiksid toimuda Võru valla kultuuri- ja rahvamajades või noortemajades 2025. aastal?

Saada oma mõtted tegevuse või ürituse kohta aadressile kultuurnoorkeskus@edu.voruvall.ee või postita paberil kultuuri- ja rahvamajade, noortemajade postkasti.

Toremaid mõtteid ja ideid ootame 30. septembrini 2024

13. OKTOOBRI TOIMUB EAKATE SÜGISENE KULTUURIREIS LÕUNA-EESTIS!

BUSS VÄLJUB PARKSEPAST KELL 8.45 VALLAMAJA JUUREST KELL 9.00

LISAINFO: HELGI NOORMETS 5615 6234

Kungla Seltsimajas

14. septembril algusega kell 19.00

HOOAJA Avapidu

Tantsuõhtu ansambliga **Kruis**

Üllatus-esinejad!

Info ja laudade broneerimine
Katrin 5344 8205, Ene 529 8394,
ene.andrejev@gmail.com

Pilet 15 eurot

Tule tee näpud saviseks!

OOTAME HUVILISI VASTSELIINA UMA SAVI SAVIKOTTA KOLMAPÄEVITI 18-20

25€ /kuu või 8€ kord

Võimalus on savikojas savi voolimas käia ka teistel aegadel eelneval kokkuleppel. Huvi korral võta meiega ühendust!

Asume aadressil Võidu 28, Vastseliina.

Lisainfo: +372 5192 1051,
umsavi.savikoda@gmail.com, FB: Uma Savi

III VÕRO KEELE JA KULTUURI OMNIBUSS

L 21. SEPTEMBRIL 2024

Erkki Koorti raamatute "Kättemaks Kirumpääl", "Veritasu Tartus" ja "Salakuulaja Vastseliinast" peakangelase

SÕJASULASE MARKUSE RADADEL

retkejuht Erkki Koort

Väljasõit:
8.30 Võru Katariina kiriku eest
9.00 Vastseliina rahvamaja juurest

Teekond:
Võru - Vastseliina - Pugola (Misso) - Aluliina (Aluksne)

osalustasu 10 €
võta kaasa piknikukorv

registreerimine retkele tel 5345 4214 või
VastseliinaRahvamaja@edu.voruvall.ee

VANA PILT JUTUSTAB: Uue kooli noored õpetajad

Koolihariduse andmine Vastseliinamail sai ajaloollikate järgi alguse juba 1626. aastal, kui seati ametisse esimene õpetaja soomlane Christiern Henrici. Tegemist oli luteriusu kooliga ja õpetaja oli rohkem misjonitöö tegija kui ilmaliku koolihariduse andja.

Kool on töötanud seejärel Vastseliinas jätkuvalt, vaatamata keerulistele aegadele ja raskustele. Iseseisvunud Eestis muudeti kohalik kihelkonnakool 6-klassiliseks algkooliks ja see jäi kuni sõjani selliseks.

Kohe pärast aktiivse sõjategevuse lõppemist 1944. aasta sügisel alustas kool tööd 7-klassilise Mittetäieliku Keskkoolina ja juhatajaks sai Võru Õpetajate Seminari kasvandik Valentine Zopp.

Meie foto on tehtud 1947. aasta kevadel pärast järjekordse õppeaasta lõppu ja pildile on jäädvustatud kõik tollased õpetajad. Nad on eevil ja rõõmsad, sest on teada saanud, et sama aasta sügisel alustavad nad juba tööd uues koolis – Vastseliina Keskkoolis. Oli Vastseliina Keskkooli sünniaasta.

Kes on need noored pedagoogid pildil? Esimeses reas istuvad alates vasakult **Keete Raag, Viire Kukk, Väino Vaaks**, koolijuhataja **Valentine Zopp** ja **Magdaleena Visnapuu**. Tagumises reas seisavad **Harald Türk, Leonid Erik, Elmar Oina** ja **Voldemar Madisson**.

Kui 1947. aastal muudeti Vastseliina 7-klassiline Mittetäielik

Noored Vastseliina kooliõpetajad on eevil – nende koolist saab keskkool. Foto: Erakogu

Keskkool keskkooliks, määrati kooli direktoriks Leningradi Pedagoogilises Instituudis hariduse saanud Aleksander Linask. Senini koolijuht Valentine Zopp lahkus Vastseliinast, lahkusid ka õpetajad Harald Türk ja Elmar Oina.

õpetajad olid peaaegu ühealised õpetajatega.” (Vastseliina kool läbi aegade, 2000)

Keskkool on Vastseliinas püsinud tänaseni, nüüd juba gümnaasiumi nime all. Kui kauaks?

Pikaaegne ajalooõpetaja Tiiu Ojala kirjutab keskkooli algusaastate kohta järgmist: “Õppimistahe oli suur nii õpilastel kui õpetajatel, sest ka õpetajad olid alguses väga erineva ettevalmistusega, ühelgi õpetajal ei olnud kõrgemat haridust ja seetõttu tuli paljudel õpetajatel kaugõppe teel asuda seda omandama. Esimeste lendude

Ago Ruus
rubriigi toimetaja
505 6691
agoruus@gmail.com

VÕRU VALLA KULTUURI- JA SPORDIKALENDER

SEPTEMBER

- 14. septembril**
kell 13.00
13. Kütioru maastikujooks ja -kõnd/
Võrumaa jooksu- ja kõnnisarja 10. etapp
Kütioru keskus
- kell 19.00
- Hooaja avapidu ansambliga Kruiis
Kungla seltsimajas
Varese tantsuõhtu Varese Paigas
- 16. septembril**
kell 18.00
- Juhendatud saunarituaal “Tiiger” Ärni
suitsusaunas Vatsa külas
- 18. septembril**
kella 15.00
- Võrumaa orienteerumiskolmapäevak Lindoral
- 19. septembril**
kell 17.00
- Võru valla arengukava I mõttetalgud
Navi seltsimajas
- 20. septembril**
kell 20.00
- Varese disko Varese Paigas
- 21. septembril**
kell 8.30
- Võru keele ja kultuuri Omnibuss III:
kultuuriretk “Sõjasulane Markuse
radadel”- Aluksnesse (eelregistreerimisega)
Riho Rauba mälestusvõistlus Kütioru keskus
Muinsuskaitsepäev Vastseliina Piiskopilinnuses
Metsarahvapäev Kotkapesa puhkekeskuses
Suitsusauna rituaal naistele “Parempööre”
Ärni suitsusaunas Vatsa külas
- kell 10.00
kell 10.00
kell 11.00
kell 16.00
- 22. septembril**
kell 10.00
kell 11.00
- Riho Rauba mälestusvõistlus Kütioru keskus
Keraamika õpituba Lasva rahvamajas,
juhendab Uglis Puzulis
Vastseliina kirikus Johannes Nathan
Aunverdti ja Ago Viljari mälestuspinkide
õnnistamine
- kell 12.00
- 25. septembril**
kell 15.00
- Võrumaa orienteerumiskolmapäevak Lindoral
- 27.-29. septembril**
Parksepa XXXIII rahvusvaheline turniir
- 28. septembril**
kell 10.00
- Sulbi Mihkilaat
- 29. septembril**
kell 13.00
- Eakate päeva pidu kohvilauaga Lasva
rahvamajas, esineb ansambel ja kapell
Vannamuudu

OKTOOBER

- 5.-6. oktoobril**
kell 11.00
- Võrumaa eakate viies festival “Kotost vällä
tõistõ mano” Võru kultuurimajas Kannel
- 10. oktoobril**
kell 10.00
- Võru valla arengukava II mõttetalgud
Võru vallamajas
- 13. oktoobril**
kell 8.45
kell 13.00
- Eakate sügisene kultuurireis Lõuna-Eestis
40. Munamäe-Võru maastikujooks-kõnd/
Võrumaa jooksu- ja kõnnisarja 12. etapp

NÄITUSED

- Võru vallaraamatukogus on Aila Näpustuudio näitus “Armsad raamatutegelased”
- Vastseliina haruraamatukogus on raamatunäitus “Tartu - kultuuripealinn 2024”

TULE KORVPALLITRENNI!

INFO: PARKSEPA SPORDIKLUBI TEL 510 3636
VÕRU KORVPALLIKOOL TEL 526 4627

Eakate päeva puhul!

Ootame kõiki
Lasva Rahvamajja
29. septembril kell 13
ansambli ja kapelli
Vannamuudu kontserdile
LendTeatrilt
“Linnavahejutud”

Kontsert ja kohvilaud tasuta!

Info tel 5272225
Lasva Rahvamaja üritused
Võru Valla kultuuri- ja noorsootöökeskus

XXXIII PARKSEPA RAHVUSVAHELINE KORVPALLITURNIIR

Parksepa Keskkooli spordihoones
27. - 29. september 2024

Tim Janson tragikomöödia
ERIK JA ANNA
Katrin Pärn Helgur Rosental

Lavastaja Jaak Allik
Kunstnik Riina Vanhanen

20.09. kell 19
Võru Kultuurikeskuses
KANNEL

lendteater.ee

Väljaandja: Võru Vallavalitsus
(Võrumõisa tee 4a, 65605,
Võru linn)

Koostaja, toimetaja ja küljendaja: Võru valla avalike suhete spetsialist Katariina Ummelk

Trükk: Printall AS, Tallinn
Kohalettoimetamine: Omniva
Tiraaž: 4400 eksemplari
Ilmumine: 11 korda aastas igal kuul, välja arvatud juulis
Loe digilehte: voruvald.ee/
voru-valla-teataja

Järgmine leht saabub postkasti oktoobrikuus. **Artikleid järgmisesse lehte ootame 20. septembriks e-posti aadressile ajaleht@voruvald.ee.** Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.